

PANYI MIKLÓS

MAGYARORSZÁG
NAPIRENDEN I.

AZ ALAPTÖRVÉNY
MEGVÉDÉSE AZ EURÓPAI
PARLAMENTBEN

SZABAD EURÓPA INTÉZET
BUDAPEST, 2026

DOKUMENTUMOK

Sorozatszerkesztő:

Szájer József,

a Szabad Európa Intézet igazgatója

Kiadja a Szabad Európa Intézet,

KKETTK Alapítvány

Budapest, 2026

<https://szabadeuropaintezet.xxisazadintezet.hu>

Elektronikus kiadás.

ISBN 978-615-118-004-4

© Panyi Miklós

TARTALOM

Bevezető	4
Előszó	6
1. Demokráciavitába csomagolt ideológiai vita	8
2. Az alapoktól	12
3. Demokratikus és európai	16
4. Értékvita	20
5. A baloldal lejárató receptje	24
6. A „civilek” demokráciája	27
7. Megkezdődik az ostrom	31
8. Offenzívában	34
9. A szocialisták lejárató körlevele	38
10. Szuverenitás-vita	43
11. Szlovákia csatlakozik a balliberális koalícióhoz	48
12. Frontvonalak	53
13. Egyedül Európában	57
14. Irodától irodáig tartó küzdelem	62
15. Nincs takargatnivalónk	68
16. Kettős mérce	72
17. Tettenérés – plenáris vita az Alaptörvényről	76
18. Összhangban az európai értékekkel	88
19. Páratlan siker ellenszélben	92
20. Nem lehet térdre kényszeríteni	99

BEVEZETŐ

A Szabad Európa Intézet Dokumentumok sorozatának ötödik kötete a Magyarországgal szemben indított két nagy ügy közül a másodikat dolgozza fel. Az első a médiatörvény volt; ez a kötet az Alaptörvényről szól. Két instancia, egyazon perben – mert a vád mindkétszer ugyanaz volt: egy szuverén nemzet a saját alkotmányos rendjéről a saját parlamentjében döntött.

Az alapanyag Panyi Miklós 2014-ben lezárt jegyzetein nyugszik, amelyek 2011-ig nyúlnak vissza. A szerző akkor a Fidesz európai parlamenti képviselőcsoportjának sajtótitkára volt. Ma országgyűlési képviselő, ugyancsak a Fidesz színeiben. Ez a közelség fontos: nem utólagos rekonstrukció, hanem egykorú feljegyzés attól, akinek hivatalból kellett válaszolnia a vádakra, amikor azok elhangzottak.

Amit dokumentál, ma is érvényes: hogy az érvek jogi köntösbe bújtatott politikai szándékból születtek, hogy a „közös

európai értékekre” hivatkozás mögött rendre pártpolitikai számítás húzódott, és hogy a mondvacsínált ok akkor is mondvacsínált marad, ha elég sokszor elismétlik.

Ezért forgatható haszonnal ma is a kötet. Nem azért, mert a vita lezáratlan volna – lezárult –, hanem mert az az eljárás, amellyel egy tagállamot Brüsszelben elmarasztalnak, azóta sem változott. Legfeljebb a szereplők cserélődnek.

Manfred Weber ezekben az években a magyar delegáció szövetségese volt: a strasbourgi teremben ő emlékeztette a balliberális képviselőket, hogy amit a magyar Alkotmánybíróságtól számon kérnek, azt a némettől nem kérik számon.

Az intézmények emlékeznek, az emberek nem mindig. Ez a kötet emlékeztető.

Szájer József

ELŐSZÓ

A 2010–2014 közötti európai parlamenti ciklusban négy nagy ügy köré épültek fel a magyar kormánnyal szembeni támadások: a médiatörvény, az Alaptörvény, az arra épülő sarkalatos törvények és a Tavares-jelentés. Ez a kötet a második ütközetet dolgozza fel — az Alaptörvény körüli európai csatát.

Az Alaptörvény körüli vita lényege a keresztény és liberális Európa összecsapása volt. A kritikák mögött nem alkotmányjogi aggályok húzódtak, hanem pártpolitikai indíttatás; ugyanaz, amely a médiatörvény körüli hisztériát is mozgatta. Az összecsapás során a balliberális erők és az európai jobboldal frontálisan ütköztek egymással, Magyarország pedig ennek a küzdelemnek a középpontjába került. Nem akaratán kívül: Magyarország aktívan vállalta ezt a szerepet, és ezzel — húsz év után — ismét Európa történelmének formálójává vált.

Az igazi tét ugyanis nem az volt, hogy a magyar Alaptörvény demokratikus-e vagy sem, megfelel-e az európai alkotmányos gyakorlatoknak, vagy összhangban áll-e az uniós

joggal. Ezt a kérdést még az európai baloldal által is előszeregettel hivatkozott Velencei Bizottság és maga az Európai Bizottság is egyértelműen eldöntötte: igen. Az igazi tét az volt, hogy egy kétharmados néppárti többség keresztény és konzervatív értékeket helyez előtérbe, és ezt az értékválasztást az európai balliberális erők nem tudták és nem akarták elfogadni. A demokráciavitába csomagolt ideológiai háborút ők kezdték — Magyarország csak megívta.

Ez a könyv ennek a küzdelemnek a krónikája. Belülről, első kézből. Azoknak a hónapoknak az összecsapásait, taktikáit, győzelmeit és veszteségeit mutatja be, amelyek során a kis létszámú magyar néppárti delegáció — európai szövetségeseivel együtt — felvette a harcot az EP balliberális többségével, a nemzetközi sajtóoffenzívával, a hazai ellenzék lejárató kampányával és a szomszédos országok politikai nyomásával szemben.

Nem semleges krónika.

Patrióta szemmel íródott, azok szemével, akik hittek abban, amit védtek, és akik tudták: ha Magyarország enged, az nemcsak egy alkotmány vereségét jelenti, hanem egy értékrend visszaszorulását egész Európában.

A szerző

1.

DEMOKRÁCIAVITÁBA CSOMAGOLT IDEOLÓGIAI VITA

„Az új alkotmány szakít a jogállam alapelveivel és nacionalista és keresztény szemléletű.” (Libération)

A magyar Alaptörvény körül az európai baloldal által demokráciavitaként bemutatott összecsapás igazából az európai baloldal és jobboldal között több évtizede húzódnó értékvita egyik újkori összecsapása volt, amelynek tétje az volt, hogy az európai balliberális erők által súlykolt társadalom- és értékmodell elleni magyar támadást képesek-e visszaverni. Az Alaptörvénnyel kapcsolatos vita nem arról szólt, hogy a magyar Alaptörvény demokratikus-e vagy sem, az egyes alkotmányos intézmények milyen hatáskörökkel rendelkeznek, és az összhangban van-e az általános európai alkotmányos gyakorlatokkal.

Az európai balliberális erők a vita legelejétől fogva a demokrácia, a pluralizmus és a tolerancia elvére hivatkozva, autokráciát és kirekesztést kiáltva támadták az Alaptörvényt. Valójában nem a demokrácia féltéséről volt szó, hanem attól az általuk maradinak bélyegzett helyzettől, hogy egy kétharmados néppárti többség nem balliberális, hanem konzervatív értékeket helyez előtérbe.

Az Alaptörvényt az európai baloldal támadásként értékelte a „társadalmi progresszió“, az állam, a nemzet, a vallás, az egyház és a hagyományos családmódellem lebontásáért folytatott küzdelmében — és ez riadóztatta Európa bal- és liberális erőit.

A balliberális erőknek kulcsfontosságú volt megakadályozni, hogy a magyarok megoldásai más tagállamok számára követendő útként jelenjenek meg. A balliberális eszmerendszerrel ellentétes modell nem válhatott példaértékűvé. Az európai mainstreammel szembeni magyar lázadást minden eszközzel meg kellett akadályozni, le kellett verni, meg kellett bélyegezni és el kellett szigetelni. A precedens nélküli lejárató kampány igazolja, hogy az európai baloldal ezt a fenyegetést komolyan vette — és veszi mind a mai napig.

Az Alaptörvény körüli európai parlamenti vitákban egy, a magyarországi alkotmányosságon túlmutató kérdés is napirendre került: van-e joga Európának — és szűkebb értelemben az Európai Parlamentnek — vizsgálnia egy nemzeti

alkotmányt? Milyen alapon mondják meg európai pártpolitikusok, hogy milyen értékek és intézmények szerepelhetnek egy nemzeti alkotmányban? Hogyan határozza meg egy nemzet önmagát, vallási közösségeit, önkormányzatiságát vagy a házasság intézményét? Milyen jogalapon kívánnak egyes politikai erők saját értékválasztást ráerőltetni egy demokratikusan választott parlament döntéseire? E „hatásköri vita” végigkísérte az egész alkotmányos összecsapást, és Európa jobboldala egyértelműen a magyar kormány mellé állt.

A magyar alkotmányozásba való európai baloldali beavatkozási kísérlet tökéletesen illeszkedett a föderalista és „az erős nemzetek Európája” felfogás közötti konfliktusba. A föderális felfogást képviselő balliberális erők az Európai Bizottság aktív támogatásával a lehető legtöbb területen megkísérelnek benyomulni a tagállami hatáskörökbe — tipikusan az alapjogok sérelmére hivatkozva —, hogy európai politikai és gazdasági nyomással kényszerítsék saját nézeteiket a renitens tagállamokra. A kép természetesen árnyaltabb, hiszen több európai jobboldali párt is föderalista nézeteket vall, az egyes változatok között azonban széles eltérések mutatkoznak.

A magyarországi Alaptörvény körüli vita így nem egy kis ország küzdelme az igazáért, hanem a két szemben álló értékrendszer és Európa-kép kíméletlen összecsapása, amelynek keresztjét az elmúlt években Magyarország viseli.

A magyarországi és az európai baloldal közötti viták

messze túlmutatnak az országhatárokon vagy a házasság definíciójának kérdésén. Az igazi küzdelem Európa jövőjéről szól: arról, hogy keresztény örökségét és nemzeti identitásait megőrző szövetséggé válik-e, vagy egy balliberális értékeken nyugvó, múltját és hagyományait feladó föderális alakulattá.

Magyarország nem hagyta és nem hagyja el a lövészárkot. Húsz év után ismét Európa történelmének alakítójává vált.

2.

AZ ALAPOKTÓL

„A múlt héten elfogadott új alaptörvénnyel a nemzeti büszkeség állampolgári kötelezettség lesz, éppen úgy, mint a kereszténység és a családfenntartás. Az Alaptörvény előír egy állami ideológiát, és vele rögtön az ideológusokat is.” (Die Welt)

Új alkotmány megalkotása a rendszerváltás óta a politika napirendjén volt, a korábbi Országgyűlések esetében azonban vagy a politikai akarat, vagy a szükséges többség hiányzott. A 2010-es választások és a Fidesz-KDNP kétharmados többsége révén ez a helyzet megváltozott: 1989-90 óta először volt olyan Országgyűlése Magyarországnak, amelyben megvolt az új alkotmány elfogadásához szükséges többség, a politikai elhatározás és bátorság is.

A 2012. január elsejéig hatályban lévő „rég” alkotmány gyökerei 1949-re nyúltak vissza, amikor azt a kommunista

országgyűlés fogadta el. Ez a szöveg esett át változásokon a Rákosi-, majd a Kádár-rendszer alatt, míg 1989-90-ben szinte teljesen átírták: a helyére a jogállamiság elvét, az alapvető polgári szabadságjogokat és a demokratikus intézményrendszert lefektető passzusok kerültek. Az átírt alkotmányt azonban csak ideiglenesnek szánták — és a rendszerváltáskori kényszerű politikai alkuk, majd az MSZP súlya miatt nem rendezte a kommunista rendszerhez fűződő viszonyt, az elkövetett bűnök kérdését sem. Tény az is, hogy valamennyi volt kommunista kelet-európai állam új alkotmányt fogadott el a rendszerváltást követő években.

A régi alkotmány több fontos alapjogi és gazdasági biztonsági kérdésben sem nyújtott hathatós védelmet. Az öszödi beszéd kiszivárgását követő kormányzati és bizalmi válságot alkotmányos szabály híján a polgárok még négy évig szenvedték el; a 2006-os rendőri brutalitások és az azt követő koncepciók eljárások pedig alapvetően rendítették meg a közbizalmat. A régi alkotmány ezeket a jelenségeket nem tudta kezelni, és nem szabott korlátokat az állami eladósodottnak, sem a magánszféra hitelezési gyakorlatának. Ennek eredményeként 2010-re mind az ország, mind a magyar családok százezrei kerültek a csőd szélére.

2010-re a magyar polgárok többsége joggal érezte, hogy gyökeresen szakítani kell a korábbi politikával. Húsz év alatt az ország nem volt képes felszámolni a rendszerváltás óta

cipelt örökségét: eladósodva, régiós társaitól leszakadva, társadalmi feszültségektől terhelten nem tudott választ adni saját problémáira. A privatizációt a polgárok kudarcként élték meg, a külföldi nagyvállalatok letarolták a magyar piacot, a gazdaságot magas államadósság, háztartási adósságok, korrupció és bürokrácia terhelte. Megbuktak a társadalompolitikai receptek is: a gazdasági válság kártyavárként döntötte össze a jóléti intézkedéseket, a munkanélküliség nyolc év alatt megduplázódott, a romák felzárkóztatását célzó programok eredménytelenek maradtak, az állami ellátórendszerek eladósodva, működőképességük határán igyekeztek fenntartani a közszolgáltatásokat.

2010-ben a magyar polgárok közel 80%-a a változásra szavazott. Az MSZP 20% alatti eredményt ért el, az SZDSZ pedig 20 év után kiesett az Országgyűlésből. A Fidesz-KDNP kétharmados többséget szerezve vállalta az ország előtt tornyosuló nehéz feladatokat, és megkezdte a gazdasági és társadalmi konszolidációt — az alapoktól.

Az alapok lerakásának legfontosabb állomása egy új alkotmány megalkotása volt: olyan, amely reagál a magyar polgárok jogos igényeire, szakít a korábbi korszakkal és a rendszerváltáskor nyakunkon ragadt szocialista csökevényekkel, követi és megőrzi a magyar alkotmányos rendet, kijavítja korábbi hibáit és mulasztásait, egyben reagál a 21. század kihívásaira, és lerakja egy önmagában bízó, nemzet-,

család- és munkaközpontú, versenyképes ország alapjait.

Ez az a háttér, amelyet szinte lehetetlen volt megértetni az európai vitákban. Azok ugyanis csak ritkán tudtak a mögöttes, több évtizedes magyarországi problémákra és társadalmi igényekre reflektálni — általában leragadtak egy-egy cikkely vagy ideológiai kérdésnél. Kevesen akarták megismerni az alkotmányozás valódi célját, és kevesen nyúltak a témához konstruktív, baráti szándékkal.

3.

DEMOKRATIKUS ÉS EURÓPAI

„A magyar alaptörvény egy olyan alkotmányos rendet hoz létre, amely a demokrácia, a jogállamiság valamint az alapvető jogok védelmére épül.” (Velencei Bizottság)

Az Alaptörvényt 2011 tavaszán és nyarán számtalan méltatlan kritika érte. Néhány visszatérő, hosszabb kifejtést igénylő kérdést fontos külön ismertetni.

Az európai balliberális oldal azon nyilatkozatai, amelyek a magyar Alaptörvényt antidemokratikusnak, a fékek és ellen-súlyok rendszerét felszámolónak bélyegezték, az európai és magyar alkotmányos hagyományok fényében teljességgel alaptalanok voltak. Az Alaptörvényt demokratikusan megválasztott Országgyűlés fogadta el, közel egy éves vita és konzultáció után. A Velencei Bizottság jelentése — amelyre maga az európai baloldal is előszeretettel hivatkozott — világosan leszögezte: a magyar Alaptörvény olyan alkotmányos

rendet hoz létre, amely a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető jogok védelmére épül, és az alkotmányozók különös figyelmet fordítottak arra, hogy a szöveg kövesse az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát és az EU Alapjogi Chartáját. Ugyanez a jelentés hangsúlyozta: az alkotmányos intézmények működésében és hatásköreiben Európa tagállamai között nagyfokú eltérés mutatkozik. Az új Alaptörvény szinte teljes egészében megtartotta a korábbi alkotmányos berendezkedést; a három hatalmi ág hatáskörei és súlya megmaradt, az Alkotmánybíróságot és az ombudsmani rendszert érintő változtatások egyrészt korábbi működési problémákra reagáltak, másrészt egy valós gazdasági válsághelyzetre.

Az Alaptörvény legitimitásával összefüggésben többször felmerült a megerősítő népszavazás igénye — ez a gyakorlat azonban Magyarországon nem létezett, és a legtöbb uniós tagállamban sem. A rendszerváltás óta Európában 23 új alkotmány lépett hatályba: közülük 13-at a törvényhozás hagyott jóvá, és csak 10-et erősítettek meg referendummal.

Az Alkotmánybíróság jogköreinek kérdése 2010 őszétől folyamatosan napirenden volt. Az Országgyűlés 2010 őszén megszüntette a testület költségvetési tárgyú döntéseivel kapcsolatos jogköreit, amelyeket az Alaptörvény részben visszaállított: az előzetes normakontroll esetében megszüntette a korlátozást, az utólagos normakontroll esetében pedig addig tartja fenn, amíg az államadósság meg nem haladja az

50 százalékot. A jogkörszűkítést sokan a jogállamiság elleni lépésként értékelték — ám fontos tények árnyalják ezt a képet. A magyar Alkotmánybíróság korábban Európa egyik legszélesebb hatáskörű testülete volt, és a korlátozás után is az maradt. Azokat az európai demokráciákat sem érte jogállamisági vád, ahol az alkotmánybíróságok kevesebb hatáskörrel rendelkeznek, vagy ahol ilyen testület egyáltalán nem létezik.

A költségvetési jogkörök korlátozása nem önkényes döntés volt, hanem az államcsőd elhárítását célzó szükségképés. Enélkül nem lett volna lehetséges a veszteségesen működő, évente több százmilliárd forintos terhet jelentő magán-nyugdíjpénztári rendszer felszámolása — amely révén a költségvetés megszabadult ettől a tehertől, és az így felszabadult források lehetővé tették, hogy Magyarország a gazdasági válság legsúlyosabb éveiben kordában tartsa, sőt csökkentse az államadósságát. Az AB jogkörének szűkítése és a nyugdíjrendszer átalakítása a gazdasági válság által diktált, kétharmados többség birtokában alkotmányos — bár kétségkívül bátor, konfliktusos és unortodox — lépés volt, amelyet számos európai válságkezelő kormány irigységgel szemlélt. Két európai ellenpélda is árnyalja a képet: Görögország szintén rendkívüli helyzetben nyúlt unortodox eszközökhöz — adósságelengedéshez —, hogy úrrá legyen pénzügyi válságán, Portugáliában viszont éppen az alkotmánybíróság akadályo-

zott meg több, költségvetési hatású szociális intézkedést,
jelentősen szűkítve az akkori kormány mozgásterét.

4.

ÉRTÉKVITA

„Magyarország gondjaira a gyógyír a liberális értékekhez való visszatérés.” (Daniel Cohn-Bendit)

Az Alaptörvény körüli európai konfliktusok mögött alapvetően az európai bal és jobboldal közötti értékviita állt, amely a 2011 tavaszi európai parlamenti vitákban, felszólalásokban és nyilatkozatokban egyértelműen megmutatkozott. Ennek keretében komoly támadások érték az Alaptörvény preambulumát, az ún. nemzeti hitvallást — amelynek célja, hogy összefoglalja azokat a történelmi tényeket és értékeket, amelyek minden magyar számára fontosak, és tisztázza az Alaptörvény viszonyát Magyarország ezeréves alkotmánytörténetéhez. Ilyen elem a korábbi alkotmányban nem szerepelt.

A balliberális oldal nem tudta elfogadni sem egy emelkedett hangvételű, a magyar nemzeti értékeket és célokat meghatározó preambulum gondolatát, sem annak keresz-

tény-nemzeti tartalmát. Kifogásolták, hogy a szöveg hangsúlyosan a kereszténységre épít és kiemeli annak történelmi szerepét, valamint hogy az Alaptörvény az „Isten áldd meg a magyart“ felütéssel kezdődik — ezt konzervatív fordulatként, a vallássemleges állam elvének megsértéseként és más vallásokkal szembeni diszkriminációként értelmezték. Kereszténységre és Istenre való utalás ugyanakkor egyáltalán nem egyedi az európai alkotmányokban: ezek az értékek hangsúlyosan megjelennek például a lengyel és az ír alkotmányban is.

A leghevesebb támadásokat a házasságra, a magzati élet védelmére, a családra és a homoszexuálisokra vonatkozó passzusok váltották ki. A magyar szocialisták és az európai balliberális erők ezekre az elemekre építve bélyegezték az Alaptörvényt kirekesztőnek és visszalépőnek, azt hangoztatva, hogy az új alkotmány lehetővé teszi az abortusz betiltását, „betiltja a meleg házasságát“, és kirekeszti az egyszülős családokat. A kormánypárti politikusok többször leszögezték — kevés hatással —, hogy a magzati élet védelme és a házasság hagyományos definíciója nem hozott újdonságot: csupán a korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot emelte alkotmányos szintre. A diszkriminációellenes klauzula szintén a korábbi szabályozást követi, és senkivel szemben nem alkalmaz megkülönböztetést. Az európai balliberális oldal mindezzel szemben azt hangoztatta, hogy ezekben a

kérdésekben a magyar Alaptörvény szembe megy a „közös európai értékekkel”; a néppárti és konzervatív erők viszont rámutattak: éppen ezek azok az értékek, amelyeken Európa alapszik — és amelyek másságát a toleranciát zászlajukra tűző balliberálisoknak illene elfogadniuk.

Szót kell ejteni a határon túli magyarokra vonatkozó rendelkezésekről is. Az új alkotmány — a korábbi szöveggel összhangban — kimondja, hogy Magyarország felelősséget vállal minden határain belül és kívül élő magyarért. Ezt a passzust a viták során szlovák és román képviselők, valamint néhány európai szövetségesük vehemensen támadták, területen kívüli hatályt tulajdonítva neki; szélsőséges hangok a határok megváltoztatásával és háborúval riogattak. Az európai balliberális oldal szélsőséges nacionalizmust vélt felfedezni e rendelkezések mögött.

Az Alaptörvény számos olyan újítást is tartalmazott, amelyek nem kaptak megfelelő figyelmet az európai közvéleményben. Elsőként az európai alkotmányok közül az EU Alapjogi Chartája beépítésre került a magyar Alaptörvénybe — ez az első olyan európai alkotmány, amely alapjogi védelmi rendszerét a közös európai chartára építi. Hangsúlyosan megjelentek a költségvetési, a demográfiai és a környezeti fenntarthatóság elvei, valamint az eladósodásra vonatkozó szabályok. A fogyatékossgal élő emberek védelme is erősödött: a német alkotmányhoz hasonlóan bekerült az általános

megkülönböztetési tilalom, és alkotmányos védelmet kapott a siket jelnyelv a magyar kultúra részeként. Kósa Ádám, az Európai Parlament egyetlen siket képviselője jelnyelven vette rendszeresen védelmébe az Alaptörvényt, valahányszor kirekesztéssel vádolták — nehezen illett a Fidesz-KDNP kormányra a balliberálisok által festett, kisebbségekkel érzéketlen kép, ha annak egyetlen siket EP-tagja következetesen mellette állt ki. Hasonló zavart okozott a balliberális oldalon, amikor a roma kérdésekben Járóka Livia, az EP egyetlen roma származású képviselője vette védelmébe a rasszizmussal vádolt magyar kormányt.

5.

A BALOLDAL LEJÁRATÓ RECEPTJE

„Visszalépést jelent a korábbiakhoz képest, hogy a Fidesz-KDNP készülő alkotmánytervezetében nem terjed ki a diszkrimináció tilalma a szexuális orientációra, s hogy a dokumentum a házasságot kizárólag férfi és nő közötti intézményes kapcsolatként határozza meg.“

(Göncz Kinga)

A médiatörvény példájából 2011 márciusa óta szinte biztosnak tűnt, hogy az európai balliberális erők az Alaptörvény kapcsán is ugyanazt a forgatókönyvet futtatják végig. Ez így is történt. A bejáratott lejárató recept a következő összetevőkből áll:

A magyar szocialisták és barátaik lejárató körlevelekben valótlanságokat terjesztenek az európai parlamenti fellépés gerjesztése érdekében. A balliberális frakciók elítélő nyilatkozatokat adnak ki a nemzetközi sajtó és közvélemény figyel-

mének felkeltésére. Prominens európai baloldali politikusok kritikus interjúkat adnak a nemzetközi és magyar sajtónak. „Civil” szervezetek és balliberális megmondóemberek tanulmányokkal és aggodalmaskodó nyilatkozatokkal árasztják el az európai fórumokat. A magyar és európai baloldal, a „civil” szervezetek és megmondóemberek egymás nyilatkozataira hivatkoznak, egymást erősítve gerjesztik tovább a folyamatot: az európai baloldal a „független” hazai civilekre és ellenzékre hivatkozik, a hazai ellenzék az európai aggodalmakat hozza fel igazolásul. Az adott témában meghallgatásokat rendeznek az Európai Parlamentben, kizárólag baloldali és liberális politikusok, értelmiségiek részvételével. Az ügyet az „illetékes” — általában alapjogi — szakbizottságok napirendjére tűzik, ahol a korábbi vádakat megismétlik. Magyarországi látogatásokat és meghallgatásokat szerveznek. A közös európai értékekre hivatkozva nyomás alá helyezik az Európai Bizottságot és az Európai Néppártot: kérdést intéznek, állásfoglalást, elhatárolódást, beavatkozást követelnek. Az ügyet az Európai Parlament plenáris ülésének napirendjére vetetik, elítélő határozatot kezdeményeznek — amelynek társkezdeményezői között ott találjuk a magyar szocialistákat. Annak ellenére, hogy az illetékes európai biztos megállapítja: az adott magyar szabályozás összhangban van az uniós joggal, elfogadják saját elítélő politikai határozatukat, további megfigyelést és beavatkozást követelve. A magyar baloldal a

saját maga által keresztülvitt határozattal érvelve hivatkozik Európa aggódó hangjára, és folyamatosan számon kéri a végrehajtás elmaradását.

Bár ezt a vegytiszta folyamatot ekkor még nem lehetett teljes egészében előre látni, a médiatörvény esetéből kiindulva számítani lehetett, hogy az Alaptörvényt is hasonló eljárás végén elítélő határozat fogja követni. A fideszes delegáció e végkifejlet elkerülése érdekében március közepétől az EP falain belül és kívül egyaránt csatát vívott — a parlamenti erőviszonyok és a balliberális frakciók eltökéltsége miatt azonban siker nélkül. 2011 júliusára az európai balliberális erők a fenti listát teljes egészében végigfuttatták.

6.

A „CIVILEK“ DEMOKRATÚRÁJA

„Először veszítette el Magyarország a szabadságát
tisztán demokratikus eszközökkel.“ (Haraszti Miklós)

A zöldek március végi budapesti ülésének aktualitását a magyar soros elnökség adta. Az ekopárt Budapest egyik lelegegánsabb szállodáját, a Marriott Hotelt választotta helyszínéül. A nyitóprogram a magyar demokrácia helyzetéről tartott vita volt, amelyen Daniel Cohn-Bendit, a zöldek társelnöke, Elek István közíró és LMP-alapító, valamint Haraszti Miklós volt SZDSZ-es képviselő és EBESZ-médiaügyi megbízott vett részt. A mintegy 600 európai zöld politikust, szakértőt és szimpatizánst megszólító rendezvényen Rebecca Harms az európai zöldek nevében aggodalmát fejezte ki a médiatörvény és az alkotmányozás miatt.

Cohn-Bendit üzenetét Orbán Viktornak címezve gunyo-

rosan támadta a médiatörvényt és az alkotmánytervezetet. A médiatörvényt Mubarak Egyiptomjához és Ben Ali Tunéziájához hasonlította, az alkotmányról pedig számon kérte: mit keres abban, hogy „Isten, áldd meg a magyart”? Csak az a magyar, aki hisz Istenben? Diagnózisa szerint Magyarország gondjaira a liberális értékekhez való visszatérés lenne a gyógyír.

A beszédek közül azonban nem a zöld politikusoké, hanem Haraszi Miklósé érdemel közelebbi vizsgálatot. Az EBESZ volt sajtószabadság-képviselője, korábbi szabad demokrata képviselő olyan képet vázolt fel Magyarországról, amely köszönőviszonyban sem volt a valósággal — egy szabadságjogait lábbal tipró, diktatúra felé menetelő ország képét. Néhány tételmondat:

„Az új alaptörvény Európa első, iPaden írott szabadságfosztó alkotmánya.“

„Először veszítette el Magyarország a szabadságát tisztán demokratikus eszközökkel.“

„Az alaptörvény közjogi része nem más, mint szisztematikus kisemmizése az utolsó önálló nemzeti intézménynek.“

„Magyarországon még nem diktatúra van, hanem demokrácia van.“

„A neobolsevik alkotmányos puccs a liberális demokrácia felszámolására azért az egyszerű tény miatt, mert nem vagyunk megszállva, nem sikerülhet.“

Ezek a mondatok nem egy civil aktivista szájából hangzottak el, hanem az EBESZ volt médiaügyi főképviselőjétől — aki mögött komoly szakmai múlt és ezért hitelesség állt. Annál is nagyobb volt tehát a felelőssége, hogy ne realitásoktól elszakadt, hisztérikus és túlzó véleményt prezentáljon.

Haraszti esete ugyanakkor egyáltalán nem volt egyedi. Mellette számos magyar balliberális megmondóember szállt harcba a bukott hazai ellenzék oldalán. Néhány kiegyensúlyozott nyilatkozat a demokrácia megvédése és a haza érdekében:

„Az új alaptörvény az európai szerződések számos demokratikus elvét megsérti, s egy ilyen szöveggel Magyarországot soha nem vették volna fel az Európai Unióba.“ — Halmai Gábor, Libération.

„A Duna országa az elmúlt évszázad harmincas évei felé tart. Orbán Viktor egyetlen szót sem szól a parlamentben ülő nácikról, és a demokrácia eltörlésén munkálkodik.“ — Paul Lendvai, de Telegraaf.

Paul Lendvai vagy Halmai Gábor — néhány jól ismert, visszatérő név a magyar balliberális közösség holdudvarából és a külföldi lapok hasábjairól. Hozzájuk csatlakozott Schiff András világhírű zongoraművész is, aki 2011-ben nyílt levélben tiltakozott a magyarországi állapotok ellen, és bejelentette: amíg az Orbán-kormány hatalmon van, nem lép fel Magyarországon. Ők azok, akik időt és energiát nem kímélve

ontották a magyar kormányt gyalázó cikkeket, körbejárták Európát, hogy az elnyomott ellenzéki értelmiség legitim hangjaként jelenjenek meg, leveleket írtak és körbelobbították balliberális barátaikat a kormánnyal szembeni fellépés érdekében. Az európai sajtó rendszeresen megszólaltatta és megszólaltatja őket „független” véleményformálóként, aggódó szavaikat isteni igazsággént idézik a nemzetközi fórumokon.

Ők azok, akik nemzetközi tisztségükkel szerzett presztízsükkel, a szakmaiság látszatába csomagolva támadják a saját ideológiai meggyőződésükkel ellentétes nézeteket vallókat — hazai és nemzetközi szintén egyaránt, egy bukott, törpeközösség érdekeit szolgálva, bármifajta legitimáció nélkül. Az ő hangjukra támaszkodva, őket idézve támadta hazánkat az európai balliberális oldal éveken át: ők vezették félre és hergelték fel azokat a politikusokat és újságírókat, akik korábban egyáltalán nem voltak ellenségesek Magyarországgal szemben. Hazug, gyűlölettel megfűszerezett megszólalásaik miatt hazánk megítélése évről évre lejjebb zuhant.

7.

MEGKEZDŐDIK AZ OSTROM

„Az új magyar alkotmány lebontja a demokráciát és megnyitja az utat az autokrácia előtt.” (Bokros Lajos)

Az Alaptörvényt megalkotásának pillanatától erős kritika kísért a magyar baloldal részéről, amely 2010 nyarától a munka előrehaladtával folyamatosan fokozódott.

2010 második felében a szocialisták az alkotmányozást európai köntösbe csomagolva igyekeztek támadni: értelmezésük szerint a 2011 első felében esedékes uniós soros elnökség és az alkotmányozás összeegyeztethetetlen feladat, s már azzal is szembe ment a kormány az európai normákkal, hogy belefogott. A kormánypárt határozottan visszautasította ezt az összefüggést. Gurmai Zita szocialista képviselő — az Európai Szocialisták Pártjának női ügyekért felelős alelnöke — december elején ennél is súlyosabb váddal állt elő: a nemzetközi sajtónak kiküldött közleményében kijelentette, hogy

az alkotmánytervezet lehetőséget nyit az abortusz betiltására, ami a magyar nők ezreinek életét fogja veszélyeztetni. Ez a teljesen alaptalan riogatás a 2011 tavaszi viták visszatérő eleme lett, és mozgósította az európai baloldali és liberális női lobbiszervezeteket is.

A magyar soros elnökségre való felkészülés jegyében az EP szakbizottságai 2010 második felében Magyarországra látogattak. Az alkotmányügyi bizottság látogatásán több baloldali politikus is aggályait fejezte ki — köztük Gerald Häfner német zöldképviselő, aki ugyanakkor hangsúlyozta: nem lenne helyes, ha az EU beavatkozna egy tagállam alkotmányozási folyamatába, hiszen az az adott ország polgárainak ügye. Carlo Casini, a bizottság néppárti olasz elnöke szintén a nemzeti identitás tiszteletben tartása és az alkotmányok európai szintű ellenőrzésének elutasítása mellett foglalt állást — az emberi jogok kérdését kivéve. Ez az álláspont 2010 telén még általánosan elfogadott volt az Európai Parlamentben; a 2011 eleji médiatörvény körüli viták azonban megváltoztatták a légkört, amelyhez nagyban hozzájárult, hogy a magyar szocialisták az alapjogok sérelmére hivatkozva folyamatosan az alkotmányozás európai napirendre vételét szorgalmazták — és 2011 tavaszára a zöldek és a liberálisok is egyre erőteljesebben csatlakoztak ehhez az állásponthoz.

A magyar szocialisták az alkotmányügyi bizottság látogatása során bizonyosan hangot adtak aggályaiknak képviselő-

társaik feltüzélése érdekében — erre utal legalábbis Gurmai Zita sajtótájékoztatón tett nyilatkozata. Párhuzamosan a civil szervezetek is aktivizálódtak: az Amnesty International levélben tájékoztatta az Európa Tanács főtitkárát az alkotmányozás folyamatáról, mire Thorbjorn Jagland főtitkár Martonyi János külügyminiszterhez fordult, és javasolta, hogy a kormány támaszkodjon a Velencei Bizottság szakértelmére. Ezt követően a TASZ, a Helsinki Bizottság és az Eötvös Károly Közpolitikai Intézet rendszeresen készített tájékoztató anyagokat a nemzetközi közvélemény számára — az alkotmánytervezet benyújtásakor, fordításakor és elfogadásakor egyaránt. Közös dokumentumukban — Félrevezető az alkotmányfordítás és a kormány vitairata — az Alaptörvény angol fordítását és a kormány álláspontját is vitatták.

8. OFFENZÍVÁBAN

*„Magyarországon a rasszizmus, a történelmi mitológia
és a nemzet-szintű frusztráció undorító kotyvaléka
bugyog.“ (Aftenposten)*

A magyar Alaptörvény kérdése március végén, közvetlenül a médiatörvény vitájának lezárása után került az Európai Parlament napirendjére. A médiatörvény példája megmutatta: a minél jobb kezdőpozíció felvétele és az európai baloldal teljes letámadásának elkerülése érdekében proaktívnak és offenzívnak kell lenni — a készülő tervezetről folyamatosan tájékoztatni kell a nemzetközi szereplőket, az EP frakcióit és képviselőit, a nemzetközi sajtót, és a politikai támadásokra azonnal reagálni kell.

E filozófia szellemében a kormány európai konferenciatur-nén igyekezett bemutatni a formálódó alkotmánytervezetet és később az Alaptörvényt. Ezeken elsősorban Szájer József, Schöpflin György és Gulyás Gergely vettek részt: Schöpflin György a párizsi Magyar Intézetben adott elő, Szájer József Washingtonban az amerikai kongresszus, a sajtó és a külügy-

minisztérium képviselőivel találkozott, Berlinben a Konrad Adenauer Alapítvány rendezvényén tartott előadást, emellett Brüsszelben is több eseményt szervezett. A rendezvények célja az volt, hogy a helyi politikai vezetőket, think-tankeket, újságírókat és egyéb véleményformálókat — valamint a helyi magyar közösséget — első kézből tájékoztassák a készülő Alaptörvényről. Az Alaptörvény újításainak kommunikációjából Kósa Ádám is kivette részét, aki a siket jelnyelv védelmére és a fogyatékkal élő emberek megkülönböztetésének általános alaptörvényi tilalmára hívta fel a figyelmet.

Elkerülendő a médiatörvény esetét — ahol a támadások megindulása után hetekig nem volt hivatalos fordítás —, a delegáció az Alaptörvény tervezetének országgyűlési benyújtása után néhány nappal az EP minden képviselőjének elküldte a tervezet nyers angol nyelvű fordítását, amelyet hamarosan a nemzeti hitvallással kiegészített, nyelviileg feljavított teljes szöveg követett. Az üzenet egyértelmű volt: nincs mit takargatni, nincs miért szégyenkezni — állunk a vita és ha kell, a küzdelem elé. Ez a lépéselőny a későbbi hónapokban nem felmérhető tehertől és kritikától mentette meg az Alaptörvényt.

Az offenzív hozzáállással összhangban 2011. március 29-én Szájer József európai parlamenti meghallgatást szervezett a készülő alkotmányról, amelyen magyar és külföldi politikusok és szakértők vettek részt — köztük Szili Katalin

volt szocialista házelnök és Trócsányi László párizsi nagykövet. Szájer felvezetőjében bemutatta az alkotmányozás főbb elveit és az Alaptörvény újításait, kiemelve, hogy az EU Alapjogi Chartájára épül és hangsúlyos figyelmet szentel a 21. századi fenntarthatósági elveknek.

A vita törésvonalai már ekkor világosan kirajzolódtak. Sarah Ludford brit liberális képviselő szerint a tervezet szembe megy a liberális elvekkel, és kritizálta a házasságra, a magzati jogokra és a határon túli magyarokra vonatkozó rendelkezéseket. Cecilia Wikström svéd liberális politikus a preambulomot támadta: szerinte az „Isten áldd meg a magyart” fohász az alkotmányban aláássa az állam és az egyház szétválasztásának elvét. Bokros Lajos az eddigi alkotmányos renddel való szakítással vádolta a szöveget, Kiss János alkotmányjogászt idézve, aki szerint az Alaptörvény lebontja a fékeket és ellensúlyokat, és sérti az alapjogokat. Velük szemben Kósa Ádám, Schöpflin György, Carlo Casini és Elmar Brok néppárti képviselők az alkotmány mellett emeltek szót; Schöpflin hosszasan elemezte a preambulum keresztény gyökerekre való utalásának hátterét és legitimitását. Szájer válaszában leszögezte: a határon túli magyarokra vonatkozó rész a korábbi alkotmányban is szerepelt, és húsz évig senkinek nem volt problémája; a magzatvédelem pedig az állam gondoskodási kötelezettségeként — például egészségügyi intézmények működtetéseként — értelmezhető. Szocialista

és zöld képviselők nem vettek részt a meghallgatáson, mivel azon a héten tartották kihelyezett frakcióüléseiket.

A meghallgatás összességében pozitív kimenetelű volt. A tervezetet minden képviselő elolvashatta, a legabszurdabb állítások így kivédhetőek voltak; több néppárti képviselő elismerően szólt a szövegről, és a jelenlévő közel egy tucat külföldi újságíró több órán keresztül kaphatott részletes hátteret — amelynek köszönhetően a kritikák mellett a magyar fél álláspontja is megjelenhetett.

A szocialisták ennek ellenére nem késlekedtek az ellentámadással: a konferencia után kiadott közleményükben kirakat-rendezvénynek minősítették az eseményt, a fordítás késői megküldését pedig azzal magyarázták, hogy a Fidesz rejtegetni akarta a „zavaros, múltba révedő preambulomot”. Szájer ezt abszurdnak és rosszindulatúnak minősítette. A delegáció lépéselőnye így több fronton kényszerítette ellentámadásra a szocialistákat: a fordítás hiteltelenítésével, a szöveg tartalmának megtámadásával és az európai szocialisták mozgósításával. Nem késlekedtek egy percet sem.

9.

A SZOCIALISTÁK LEJÁRATÓ KÖRLEVELE

„Az alkotmány preambuluma archaikus nyelvezetet használ és bővelkedik a kétértelmű történelmi hivatkozásban. Utal a kereszténység nemzetépítő erejére (de nem említ konkrétan más vallási vagy szellemi mozgalmat) és szent áldást kér a magyarokra. Megállapítja, hogy a Szent Korona kifejezi Magyarország alkotmányos folytonosságát, de elhallgatja, hogy az egy ellentmondásos feudális szimbólum, mely a régi Magyar Királyság történelmi és területi folytonosságát szimbolizálja. Ez az intézkedés feszültséget okozhat néhány szomszédos országban. Mindezek felett, egy szót sem ejt az Európai Unióról.” (A magyar szocialista EP delegáció körlevele)

Miközben a Fidesz-KDNP delegációja közmeghallgatást szervezett, a magyar szocialisták ugyanazon a nap délelőttjén több mint kétezer képviselőnek és európai parlamenti

tisztviselőnek lejárató levelet küldtek — a médiatörvény kapcsán alkalmazott forgatókönyv szerint. A dokumentum hazugságokat, csúsztatásokat és riogatást tartalmazott egyaránt.

A szocialisták levelükben világossá tették: az alkotmányozás a közös európai értékek miatt nem kizárólagos joga az adott tagállamnak, és az új magyar alkotmányban ezek az értékek több ponton nem érvényesülnek. Önellentmondásba keveredve ugyanakkor azt is felrötták a kormánynak, hogy nem folytatott érdemi egyeztetést a társadalom különböző csoportjaival és az ellenzéki pártokkal — miközben ők maguk politikai okokból vonultak ki az alkotmányozás folyamatából. A levél emellett az AB jogkörének szűkítését és a bíróságokkal kapcsolatos változtatásokat súlyos jogállami visszalépésként aposztrofálta.

Ennél is tovább mentek: olyan abszurd állításokat is tettek, hogy az Alaptörvény által garantált alapjogokat a kereszténység, a hit, a hűség vagy a szeretet értékeire tekintettel korlátozzák; hogy a magzati élet fogantatástól való védelme az abortusz vagy az esemény utáni tabletták tilalmához vezethet; hogy az alkotmány nem biztosít védelmet a magántulajdonnak; és hogy nem garantálja az idős emberek állami gondoskodáshoz való jogát. Ezek a kritikák a későbbi bizottsági és plenáris viták visszatérő elemeivé váltak.

A levél egyik legsúlyosabb állítása szerint a határon túli magyarok szavazati jogának megnyitása komoly konfliktusokat okozhat a szomszédos országokkal, és kérdéseket vet fel Magyarország EU-tagságával kapcsolatban — így az ország arányos EP-képviseletét és tanácsi szavazati súlyát illetően. Ez az állítás minden alapot nélkülözött: a kettős állampolgárság és a szavazati jog megadása sem az EP-mandátumok, sem a tanácsi szavazatok elosztását nem érinti, mivel mindkét esetben a lakosságszám, nem az állampolgárok száma számít. Ez nyilvánvalóan a szocialisták előtt is ismert volt. A levél azt is sugallta, hogy az új alkotmány nem tartja tiszteletben a szomszédos országok területi integritását — egy felvetés, amelynek realitásától a magyar kormány később több ízben is elhatárolta magát, mégis visszaköszönt a nemzetközi vitákban. Nem véletlen, hogy az MSZP ebben a kérdésben a szlovák álláspontra helyezkedett: a román és szerb kormány a határon túli magyarok szavazati jogát nem kifogásolta.

A nemzeti hitvallásról szintén lesújtóan nyilatkoztak: archaikusnak és kétértelműnek nevezték, felrótták, hogy utal a kereszténység nemzetmegtartó erejére, miközben más vallási és eszmei áramlatokat nem említ. Elhallgatták azonban, hogy a preambulum következő mondata kifejezetten a különböző vallási hagyományok megbecsüléséről szól — e mulasztás miatt több EP-képviselő is azzal támadta az Alaptörvényt, hogy az elnyomja a más felekezetű polgárokat.

Hasonló csúsztatással jelezték, hogy a preambulum egyszerűen sem említi az Európai Uniót — elhallgatva, hogy a törzsszövegben számtalanszor szerepel, a preambulum pedig utal az európai egységre és a nemzetek közötti békés együttműködésre. Felhívták a figyelmet arra is, hogy az alkotmány „szent áldást kér a magyarokra” — azt már nem említve, hogy ez a mondat a Himnusz kezdő sora. A Szent Koronát ellentmondásos, feudális jelképként jellemezték, amely akár a történelmi Magyar Királyság területi igényeit is szimbolizálhatja. Mindkét fordulat rendszeresen visszaköszönt a brüsszeli vitákban.

A levél hatása azonnal érezhető volt. A közmeghallgatáson több képviselő is a szocialisták által használt fordulatokkal tett fel kérdéseket: Cecilia Wikström vélhetően a szocialisták félretájékoztatása nyomán kérte számon az „Isten áldd meg a magyart” sort és vádolta a kormányt az állam és az egyház szétválasztása elvének megsértésével. Hannes Swoboda szocialista frakcióvezető ugyanazon a napon Athénban szintén a levél fordulatait visszhangozta. Bokros Lajos hasonló lejárató levelet küldött képviselőtársainak — többek között kifogásolva, hogy az Alaptörvény a határon túli magyarokat a nemzet részének tekinti. A Fidesz EP-delegációja közleményben fejezte ki megdöbbenését, elfogadhatatlannak minősítve a levelet, Szájer József és Bokros Lajos között pedig nyilvános vita bontakozott ki az alkotmány tartalmáról.

A szocialisták levele példátlan volt az Európai Parlament történetében. Nem csupán az Alaptörvény tervezetét kritizálta, hanem megtámadta az egész magyar államiságot és a nemzeti összetartozás szimbólumait: a Himnusz, a Szent Koronát, a határon túli magyarok helyzetét rendező rendelkezéseket — és velük együtt az egész magyar nemzetet. Mindezt önös, rövidlátó politikai érdekből, „a mi a hazánkért aggódunk“ álságos köntösébe csomagolva. Több más nemzetiségű képviselő részéről is megdöbbenést és értetlenséget váltott ki, hogy egy tagállam képviselői saját nemzeti jelképeiket becsmérlik és azokkal szemben kérnek európai fellépést. A levél a totális háború meghirdetése volt, és alapvetően hozzájárult ahhoz, hogy a magyar soros elnökség hátralévő részében szinte minden kommunikáció megszakadt a kormánypárti és a szocialista képviselők között.

10.

SZUVERENITÁS-VITA

„A nemzeti alkotmányozás teljes egészében a helyi lakosságra és intézményekre tartozik. A magyar intézmények jogosultak dönteni az alkotmány tartalma és annak elfogadásának menete tekintetében összhangban a nemzeti szabályokkal és ahol releváns, a nemzetközi és uniós joggal.” (José Manuel Barroso)

Az európai parlamenti frakciók nem hagytak sok szünetet a médiatörvényt elítélő március 10-i határozat után: március végén már az Alaptörvény intenzív támadásába kezdtek. Hannes Swoboda, a szocialisták frakcióvezető-helyettese kihelyezett athéni ülésükön aggodalmát fejezte ki, hogy a Szent Korona-tanra épülő „nagy-magyar” történelemfelfogás felesleges feszültségekhez és destabilizálódáshoz vezethet a régióban — a mondat szinte szó szerint megegyezik a szocialisták körlevelének fordulataival. Ezzel párhuzamosan a liberálisok Van Rompuy-höz, az Európa Tanács elnökéhez fordultak, a

zöldek pedig az Európai Bizottsághoz, hogy az intézmények gyakoroljanak nyomást az Országgyűlésre az alkotmány elfogadásának elhalasztása érdekében.

Az Alaptörvény körüli vita egyik kardinális kérdése az volt: van-e joga az Európai Parlamentnek, az Európai Bizottságnak — tágabban az Európai Uniónak — alkotmányossági kérdésekben állást foglalni és beavatkozni egy tagállam alkotmányozási folyamatába? Ez a szuverenitás-vita neuralgikus pont az európai bal és jobboldal küzdelmében: míg a föderalista erők minden eszközzel azon dolgoznak, hogy a hatalmi egyensúlyt a tagállamok rovására az uniós szervek felé tolják, addig Európa konzervatív erői ezt igyekeznek megakadályozni. A magyar Alaptörvény ennek a küzdelemnek fontos színtere volt.

A teljes beavatkozást hirdető álláspontot a liberális frakció vitte, amelyet a baloldali frakciók később mérsékeltebb formában magukévá tettek. A kérdés egyik fontos állomása az EP április plenáris ülése volt, ahol Guy Verhofstadt a Bizottság elnökéhez intézett kérdések órájában aggasztónak nevezte az Alaptörvény utalásait a kiskorúak szavazati jogára, az abortuszra, az egyneműek házasságára és az irredentizmusra, és számon kérte a Bizottságot, hogy tesz-e valamit a közös európai elvek védelme érdekében. Verhofstadt ezúttal is súlyosan csúsztatott: a családi szavazati jog kérdése ekkor már lekerült a napirendről, az alkotmány pedig semmit nem

változtatott a korábbi házassági és abortusz-szabályozáson. Ezek a tények azonban sem akkor, sem később nem érdekelték a liberálisokat.

Barroso válaszában egyértelműen leszögezte: az alkotmányozás teljes egészében a tagállam belügye, a magyar intézmények jogosultak dönteni annak tartalmáról és menetéről. Hozzátette: bizakodik, hogy az új alkotmány követi az európai értékeket és elveket. Verhofstadt viszontválaszában nem tárgított: mind a 27 tagállam alkotmányának összhangban kell lennie az európai értékekkel, ezért az Európai Bizottságnak vizsgálatot kell lefolytatnia. Barroso ezt is visszautasította: még nem látott olyan tagállami alkotmányt, amely ne tartotta volna tiszteletben az európai értékeket.

Verhofstadt két héttel később, pár nappal az Alaptörvény megszavazása után levélben kérte Barrosót, hogy szükség esetén késleltesse az Alaptörvény aláírását. Az Európai Bizottság szóvivője emlékeztetett: a tagállamoknak nincs bejelentési kötelezettségük Brüsszel felé, az alkotmányozás a nemzeti szuverenitás körébe tartozik. Verhofstadtnak így immár másodszor adta tudtára az Európai Bizottság, hogy felhívásának nincs jogalapja. Mindezt Verhofstadt annak teljes tudatában tette, hogy az európai politika élvonalában szerzett tapasztalattal a háta mögött pontosan ismerte a szabályokat: az Európai Bizottságnak nincs jogköre nemzeti alkotmányok előzetes vizsgálatára, és semmiféle joga nincs

arra sem, hogy tagállami parlamenteket vagy államfőket törvények megszavazásának, aláírásának vagy kihirdetésének elhalasztására kényszerítsen. Verhofstadt ennek tudatában követelte a beavatkozást — a jogállamiságra és az alapjogokra hivatkozva, miközben maga gázolt keresztül az Unió legfontosabb, a tagállamok és a közösségi intézmények közötti hatalmi egyensúlyt biztosító elvein. Ezt a képmutatást Európa józan hangjai — a néppárti és konzervatív politikusok — felelőtlen akciónak minősítették, amely az Európai Unió egészét ássa alá.

Az Alaptörvény április 18-i elfogadását megelőzően, április 11-én az alapjogi szakbizottság ülésén a liberális frakció és Göncz Kinga szocialista kezdeményezte az ügy megtárgyalását — a bizottság többsége ezt elvetette. Göncz Kinga az MTI-nek adott nyilatkozatában a lépést jó szándékú gesztusnak festette: szerinte a testület azért kívánta megvitatni a tervezetet, hogy a vitatható passzusok még elfogadás előtt kikerüljenek belőle. A Barroso-nyilatkozat fényében azonban nyilvánvaló volt a valódi cél: az Alaptörvény további nemzetközi támadása — és annak demonstrálása, hogy a demokráciáért aggódó magyar szocialisták ismételten a demokratikusan megválasztott Országgyűléssel szemben, külföldi képviselőkön keresztül kívántak beavatkozni a magyar alkotmányozásba. Az EP magyar néppárti delegációja közleményben ítélte el az akciót: „Kétszínű magatartás, hogy míg

a szocialisták az Alaptörvénnyel kapcsolatos országgyűlési vitában nem vesznek részt, addig európai fórumokon — körlevelek és sajtónyilatkozatok formájában — hazugságokkal és csúsztatásokkal folyamatosan az ország lejáratásán dolgoznak. A Magyar Néppárti Képviselőcsoport ismételten felszólítja a baloldali erőket, hagyjanak fel azzal, hogy politikai célokból Magyarország ellen uszítják az uniós intézményeket és a nemzetközi közvéleményt.“

11.

SZLOVÁKIA CSATLAKOZIK A BALLIBERÁLIS KOALÍCIÓHOZ

„Ma már Bugár (Béla) is észrevette, hogy Orbánnak valóban Nagy-Magyarország a célja. Azt hangoztatják, hogy Magyarországon újra bevezetik a sorkötelezettséget. Hát köszönöm szépen. Ha bevezetik, Magyarország háborúra készül. Közben mi azt mérlegeljük, hogy lesz-e saját légierije a szlovák hadseregnek. Hiszen sapkával is agyonvernek minket.“
(Jan Slota)

Az európai tagállamok közül Szlovákia fordított kiemelt figyelmet a magyar alkotmányozásra, természetesen a határon túli magyarokra vonatkozó rendelkezések miatt. A szlovák reakciók több szempontból is figyelemre méltók: egyetlen más tagállamban sem váltott ki az Alaptörvény ilyen heves és szélsőséges visszhangot. Romániából és Szerbiából összehasonlíthatatlanul mérsékeltebb hangok érkeztek, miközben

Pozsonyban külön parlamenti vitanapot tartottak, országgyűlési határozatot fogadtak el, a szlovák politikusok napi szinten nyilatkoztak, a külügyminisztérium pedig nemzetközi lobbizásba kezdett.

A Magyar Koalíció Pártját leszámítva a szlovákiai pártok elítélték az Alaptörvényt, a hangnem azonban jelentősen eltért egymástól. A szlovák diplomácia még az elfogadás előtt, április 11-én közleményben szögezte le: Szlovákia kizárólag az egyéni kisebbségi jogokat ismeri el, és következetesen el fogja utasítani szuverenitásába való beavatkozási kísérleteket. Az Alaptörvény elfogadása után megismételte álláspontját: a Szlovák Köztársaság területén kizárólag a szlovák alkotmány és jogrendje érvényes. Az ellenzéki Robert Fico a helyzetet belpolitikai érdekeinek megfelelően használta ki. Kijelentette: „Magyar részről ez támadás Szlovákia területi egysége ellen.” Pártjának alelnöke, Marek Madarič Magyarországot nyíltan revizionizmussal vádolta, és utasítást adott a Smer EP-képviselőinek, hogy lépjenek fel az ügyben a nemzetközi fórumokon. A szélsőjobboldali Ján Slota a trianoni béke felülvizsgálatával és Nagy-Magyarország erőszakos helyreállításával riogatott, sőt kijelentette: „Magyarország háborúra készül.”

A kormányzó néppárti Kereszténydemokrata Mozgalom (KDH) és a liberális Szabadság és Szolidaritás (SaS) szintén erős kritikát fogalmazott meg. Mikuláš Dzurinda külügyi-

niszter leszögezte: Szlovákia felvette a kapcsolatot az EBESZ kisebbségügyi főbiztosával — különös fordulat, hiszen a szlovákiai nyelvtörvény elfogadásakor az intézmény minden javaslatát lesöpörte. Erre a képmutatásra a plenáris vitán Sógor Csaba RMDSZ-es képviselő is rávilágított. Dzurinda május 2-án a szlovák EP-képviselőkkel is egyeztetett a teendőkről — egyes sajtócikkek az eseményt az „Orbán alkotmányára Strasbourgban csapunk le“ fordulattal kommentálták.

Május 26–27-én kétnapos parlamenti vitanapot tartottak, amelynek végén parlamenti határozatot fogadtak el. A 150 tagú szlovák parlament 75 kormánypárti képviselő szavazatával a külügyminisztérium mérsékeltebb tervezetét fogadta el; az ellenzék egységesen ellene szavazott, azt Budapest irányában nem elég kritikusnak tartva. A Magyar Koalíció Pártja „érthetetlennek és értelmezhetetlennek“ minősítette, hogy a szlovák parlament két napon át a magyar Alaptörvényről vitázott, és sajnálatát fejezte ki, hogy a határozathoz magyar képviselők is nevüket adták. Slota később sem fogta vissza magát: júniusban kijelentette, hogy a szlovák diplomácia talán akkor sem reagálna, ha Budapestről lőnének rájuk, júliusban pedig a magyar alkotmányt a horthysta fasiszta alkotmányhoz és a Hitler által alkalmazott törvényekhez hasonlította.

A heves hazai reakció az Európai Parlamentbe is begyűrűzött. A magyar képviselők után messze a szlovákok voltak

a legaktívabbak: pártállásuktól függetlenül összefogtak az Alaptörvény elítélése érdekében, noha a hangnem komoly eltéréseket mutatott. A szocialista Monika Flašíková-Beňová több bizottsági és plenáris ülésen is támadta az Alaptörvényt, és reményét fejezte ki, hogy az EP elmarasztaló állásfoglalást fogad majd el. A szélsőjobboldali Paska az EP plenáris ülésén indirekt módon a náci Harmadik Birodalom politikájához hasonlította a magyarok lépéseit. Flašíková-Beňová június elején francia és román EP-képviselőkkel közösen az Európai Bizottsághoz is fordult. A hat szlovákiai néppárti képviselő közül a Magyar Közösség Pártjának két képviselője, Bauer Edit és Mászáros Alajos következetesen kiállt a magyar kormány nemzetpolitikai lépései mellett; Anna Záborská (KDH) visszautasította az Alaptörvény keresztény értékeit ért bírálatokat; Eduard Kukan és a másik két néppárti szlovák képviselő azonban bírálta a törvényt.

Miközben a szlovákok minden fronton támadták Magyarországot, a magyar szocialisták kiváló együttműködésben dolgoztak velük. Göncz Kinga az európai romastratégia kapcsán Flašíková-Beňovával közös sajtóközleményben ítélte el a magyar kormányt — a szöveg már a címével is sokatmondó volt: „Az európai romastratégia továbbra is üres: Használhatatlan lesz a romaellenes magyar milíciával szemben.” A közlemény a gyöngyöspatai eseményeket az elnökségi program mellé állítva azt az üzenetet közvetítette: Magyarországon a

romák szegregációban és terrorban élnek, miközben a kormány tétlenül néz. Az eset több szempontból is képmutató volt. Egyrészt az európai romastratégiának semmiféle hatásköre nem volt tagállami belbiztonsági kérdésekben; a megszólított „magyar elnökség” sem volt illetékes a gyöngyöspatai helyzet kapcsán. Másrészt Flašíková-Beňová pártja, a Smer korábban koalícióban kormányzott a szélsőségesen roma- és magyarellenes Ján Slota SNS-ével — éppen az a koalíció, amely alatt a felvidéki magyarsággal szemben súlyos jogcsorbító intézkedések születtek, köztük a szlovák nyelvtörvény. Egy smeres képviselőnek volt a legkevésbé erkölcsi alapja szólni a kérdésben. A Fidesz EP-delegációja közleményben emlékeztette Göncz Kingát: elfelejtette megemlíteni, hogy a szélsőséges erők megerősödése a korábbi szocialista-liberális kormányok örökségének következménye, és hogy a szocialista felzárkóztatási programok sorra kudarcba fulladtak — miközben a szocialista kormány, amelynek Göncz Kinga is tagja volt, tétlenül nézte a jelenséget.

FRONTVONALAK

„A magyar elnökség kezdettől fogva a nemzetközi baloldal támadásainak középpontjában állt. Ez akár meg is bénította volna az elnökséget és lehetetlenné tette volna a kitűzött célok elérését. Sok minden kellett, hogy a nemzetközi baloldalnak ezeket a támadásait el tudjuk hárítani. Ehhez kellett a néppárti frakció és annak vezetője, és én hálás vagyok az európai néppárti képviselőknek, hogy végig kiálltak mellettünk és segítették a munkánkat.“ (Orbán Viktor)

A magyar Országgyűlés 2011. április 18-án fogadta el az új Alaptörvényt. Az európai pártok korábban már ismertté tett álláspontjaikkal összhangban erős kritikával reagáltak.

Martin Schulz szocialista frakcióvezető közleményében az Alaptörvényt a múltba való visszalépésnek nevezte, és felszólította az Európai Bizottságot és az Európai Tanácsot, hogy vizsgálják meg, összeegyeztethető-e az „EU értékeivel“.

Gurmai Zita szerint az egypárti alkotmány „bebetonozza a Fidesz-KDNP politikai hatalmát“, konzervatív és keresztény nézeteket kényszerít a magyar társadalomra, és a regionális stabilitás ellen hat. Enrique Guerrero Salom spanyol szocialista alkotmányügyi koordinátor szerint az Alaptörvény korlátozza az alapvető polgári és szociális jogokat. Az MSZP EP-delegációja az alkotmány elfogadásának napján újabb körlevélben közölte álláspontját, jelezve: az Alaptörvény egyetlen célja, hogy bebetonozza az Orbán Viktor által emlegetett „centrális politikai erőteret“.

Guy Verhofstadt liberális frakcióvezető közleményében — hivatkozva az Amnesty Internationalre, a TASZ-ra és a Helsinki Bizottságra — fenyegetésnek nevezte az Alaptörvényt az uniós alapértékekre nézve, és felszólította a magyar hatóságokat, hogy juttassák el a szöveget az Európai Bizottsághoz értékelésre. Megismételte korábbi csúsztatásait az abortuszról, az irredentizmusról és a diszkriminációtílalomról. A sajtóban hasonló érvekkel támadta az Alaptörvényt, mint korábban a kérdések óráján Barrosóval szemben. Daniel Cohn-Bendit és Rebecca Harms, a zöldek társelnökei közös nyilatkozatukban visszalépésnek minősítették az Alaptörvényt a pluralizmus és a demokrácia terén; Cohn-Bendit szerint „az alaptörvény a múlt század sötét napjait idézi a nacionalista szimbólumokkal és a demokratikus korlátozószakkal.“

A néppárti oldalon Joseph Daul frakcióvezető már március végén közleményben állt ki az alkotmány mellett. Kiemelte: a tervezet a közös európai hagyományokon és értékeken alapul, különös hangsúlyt fektetve a jövő generációkért való felelősségre és a fenntartható fejlődésre. „A tervezet alapjogi katalógusa a 21. század legfrissebb emberi jogi dokumentumára, az Európai Unió alapjogi chartájára épül. A magyar alkotmányozók azzal, hogy az EU alapjogi chartáját belefoglalják az alkotmányba, elősegítik az uniós integráció mélyítését, és irányt mutatnak Európának.“ Az Alaptörvény elfogadása után Bernd Posselt bajor néppárti (CSU) képviselő „ideológiailag egyoldalúnak és tartalmilag teljes mértékben tévesnek“ minősítette a bírálatokat, hangsúlyozva: az alkotmány magában foglalja az uniós alapjogi chartát és a kisebbségek védelmének világszinten is kiemelkedő szabályait, Orbán kétharmados többsége pedig azért jött létre, mert „a magyaroknak elégük volt a diktatúrából és annak baloldali örököseiből.“

A magyar néppárti EP-delegáció mindkét balliberális támadásra határozott közleményekkel reagált. Schulz nyilatkozatára: „Az alkotmányozás a nemzeti szuverenitás része, és sem Schulz úr, sem az európai szocialisták nem kérdőjelezhetik meg a magyar parlament demokratikusan megválasztott képviselőinek azon jogát, hogy alkotmányt fogadjanak el.“ Verhofstadtnak pedig emlékeztető: az Alaptörvény nem

tiltja be az abortuszt és nem szít irredentizmust; a liberális frakcióvezető ráadásul hosszú évekig olyan ország miniszterelnöke volt, ahol az alkotmánybíróság jogkörei lényegesen szűkebbek a magyarnál, és ahol sem kisebbségi, sem jövő nemzedékekért felelős ombudsman nem létezik. Az MSZP körleveleire adott válaszban a néppárti delegáció leszögezte: „Kétszínű és elfogadhatatlan magatartás, hogy míg az MSZP nemzetközi fórumokon az országot lejárató, hazugságokkal teli körleveleket terjeszt, a választóit nem képviselte az Alaptörvénnyel kapcsolatos országgyűlési vitában.“

EGYEDÜL EURÓPÁBAN

„A politikusok ugyan szívesen beszélnek arról, hogy Európa értékközösség, de képviselni már nem szeretik ezeket az értékeket. Magyarország példája minden eddiginél világosabban mutatja, hogy ez meddig mehet el. Az új alkotmánnyal Magyarország elbúcsúzott a demokratikus államok közösségétől. A jogállam megszűnt, a jövőendő választásoknak gyakorlatilag nincs jelentősége. A szabad társadalom ismérveinek alig marad nyoma. Ezzel az alkotmánnyal Magyarország nem tartozik az EU-ba. Ez szégyen Európának, de Európa hallgat.“ (ARD)

A nemzetközi sajtóban az Alaptörvénnyel kapcsolatos cikkek 2011 márciusától kezdtek megjelenni, és különösen április második felében ugrott meg a számuk. Szinte az összes jelentősebb európai médium beszámolt az Alaptörvény elfogadásáról — a legtöbb esetben tévedéseket és téves következteté-

seket tartalmazó elemzéssel, és néhány kivételtől eltekintve hisztérikus, valóságtól elrugaszkodott véleménycikkekkel.

Az alaphangot a német sajtó adta meg, ahol március végétől folyamatosan olyan következtetések születtek, hogy Magyarország az új Alaptörvénnyel autoriter rendszer felé mozdul el. A Frankfurter Allgemeine Zeitung szerint bizonytalan, hogy Magyarország ezután is alkotmányos állam lesz-e a szó megszokott értelmében. A Die Welt szerint a nem keresztények, az egyedülálló szülők és a homoszexuálisok másodrangú magyaroknak fogják magukat érezni, a preambulum pedig teret ad a revizionizmusnak. A Der Tagesspiegel szerint az Alaptörvény elfogadása után Magyarország elindulhat a tekintélyuralmi állam felé. Az Alaptörvény elfogadásakor pedig a médiatörvénynél tapasztaltakat is túlszárnyaló negatív hullám söpört végig. Néhány cím a „mérvadó” nemzetközi lapokból:

„Birodalom szavatossági idővel” — Der Standard

„Félelem Magyarország arroganciájától” — Süddeutsche Zeitung

„Magyarország egy antidemokratikus irányba indul el” — Guardian

„Orbán-kormány ráerőszakolja revizionizmusát Magyarországra” — Libération

„Magyarország megszűnt köztársaság lenni” — Kommerzant

„Magyarország eltörli a demokráciát“ — de Telegraaf

A cikkek hangja sem maradt alatta a címeknek:

„Az új alkotmány szakít a jogállam alapelveivel és nacionalista és keresztény szemléletű.“ — Libération

„Az alkotmány szövege az ideológiai és népi intolerancia szellemét tükrözi. Egyeseket már a két világháború közötti idők európai fasiszta retorikájára emlékezteti.“ — Süddeutsche Zeitung

„Európai botrány, hogy egy tagállam az alkotmány felhatalmazásával irredenta módon beavatkozik más tagállamok belügyébe.“ — Süddeutsche Zeitung

„Az alkotmány valamennyi magyarra vonatkozik, amely a szomszédos országokkal szembeni területi követelés álcázása.“ — De Morgen

„Az alkotmány kötelezővé teszi a munkát, mint Sztálin uralma alatt. Ez azokat elégíti ki, akik azt állítják, a romák nem szeretnek dolgozni.“ — Corriere della Sera

„Magyarországon terjed a gyűlölet, a rasszizmus, mások lenézése, és a fasiszta egyenruhában masírozó gárdisták felvonulása csak jelképezi ezt a drámai változást.“ — Corriere della Sera

„Magyarországon a rasszizmus, a történelmi mitológia és a nemzet-szintű frusztráció undorító kotyvaléka bugyog.“ — Aftenposten

A hazai balliberális politikusok és értelmiség nem tompí-

tott ezeken a hangnemeken — ellenkezőleg, az „elnyomott ellenzék“ legitim hangjaként erősítette a folyamatot:

„Orbán intézményesíteni akarja a diktatúrát.“ — Mesterházy Attila, La Repubblica

„A náci és kommunista múlt rémálma és szelleme kel életre Magyarországon az új alaptörvény elfogadásával.“ — Giorgio Pressburger, a Budapesti Olasz Intézet volt igazgatója, Corriere della Sera

„A Duna országa az elmúlt évszázad harmincas évei felé tart. Orbán Viktor egyetlen szót sem szól a parlamentben ülő nácikról, és a demokrácia eltörlésén munkálkodik.“ — Paul Lendvai, de Telegraaf

Természetesen akadt néhány üdítő kivétel is. Reinhard Olt a Frankfurter Allgemeine Zeitungban rámutatott: a kommunista diktatúra vége óta tervben volt a sztálinista alkotmány lecserélése, és semmi nem utal arra, hogy az Alaptörvény újításai „nem állnának összhangban az európai alapértékekkel“. Georg Paul Hefty szintén az FAZ-ban hívta fel a figyelmet arra, hogy a magyar kormány elleni roham nem a bírálatok iránti szokásos vonzalomból, hanem a világnézetek közötti erőfelmérés szándékából fakad. A lengyel Gazeta Polska üdvözölte és követendő példaként állította a lengyelek elé a „magyarok bátorságát“.

Ilyen visszhang és ilyen ellenséges közegben esély sem mutatkozott arra, hogy a kormány pozitívrá fordítsa az Alap-

törvény nemzetközi megítélését. Magas rangú kormányzati szereplők — köztük Orbán Viktor, Navracsics Tibor, Martonfi János — számos interjút adtak és véleménycikket igyekeztek elhelyezni az európai sajtóban. Mint csepp a tengerben.

A cikkek nagy többsége valótlanságokat és téves következtetéseket tartalmazott. Számos írás kísértetiesen hasonló szerkezetben és szófordulatokkal dolgozta fel a témát — nyilvánvaló, hogy az alapanyag egy forrásból érkezett, vagy egymásról másolták azt. A sokkal nagyobb baj azonban az, hogy ezek a cikkek elfogadhatatlan hangnemben és minden alap nélkül antiszemitának, rasszistának, fasisztának bélyegeztek egy kormányt és azt támogató milliókat — helyrehozhatatlan károkat okozva Magyarország és a magyar polgárok megítélésében.

14.

IRODÁTÓL IRODÁIG TARTÓ KÜZDELEM

„Azt is szeretném világossá tenni, hogy az a körülmény, hogy a magyar alkotmány az életet, a családot, a nemzetet és az emberi méltóságot állítja középpontba, ez egy olyan gondolkodásmód, amely Európában sok-sok millió ember támogatását, együttérzését és örömét váltja ki.“ (Orbán Viktor)

Április-május fordulóján már látni lehetett, hogy az EP baloldala az Alaptörvény kapcsán ugyanazt a menetrendet fogja követni, mint a médiatörvény esetében: minden fórumon vitát, majd elítélő határozatot kezdeményez. A fideszes delegáció minden elhárító műveletet megtett, a parlamenti erőviszonyok és a balliberális frakciók eltökéltsége miatt azonban siker nélkül. A delegáció így legfőbb feladatát a teljes néppárti frakció és az EP jobboldalának megtartásában, a baloldali frakciók hiteltelenítésében és az ország ellen irányuló lejára-

tó kampány megvilágításában jelölte meg.

A 14 fideszes és összesen 19 magyar néppárti képviselő legfontosabb egyeztető fóruma a hetente megtartott delegációs ülés volt, amelyet Gyürk András, a delegáció operatív irányítója vezetett. Szinte minden ülésen a legfontosabb napirendi pont az aktuális „magyar ügyek” volt — Szájer József és Gál Kinga, mint témafelelősök, beszámolójával, vitával és kollektív döntéssel. A kis létszámú delegáció egyik legfontosabb erőssége az egész cikluson át megőrzött egység volt: a folyamatos „ostromállapot” egyrészt összekovácsolta a csapatot, másrészt szoros kollegiális és baráti kötelékek alakultak ki. Belső nézeteltérés elvétve fordult elő.

A delegáció a teljes parlament, a néppárti frakció és tanácsadók részére rendszeresen részletes háttéranyagokat készített. Az Alaptörvény vitájához elkészült egy európai alkotmányokat összehasonlító dokumentum, amely tételesen felsorolta azokat a tagállami alkotmányokat, amelyek ugyanolyan szabályozást alkalmaznak, mint amit a magyar Alaptörvényben kifogásoltak. Az összes kritizált pontra volt európai párhuzam — a határon túli nemzeti közösségek védelmére vonatkozó passzusokra például több mint fél tucat. Ezek az anyagok rendkívül hasznosnak bizonyultak: a néppárti képviselők vitákban és sajtószereléseken egyaránt érvanyagként használták, de helyi választópolgári fórumokon is alkalmasak voltak az Alaptörvény megvédésére.

Szintén hatékony eszköznek bizonyult az európai balliberális politikusok és sajtó legszélsőségebb nyilatkozatait összegyűjtő dokumentum, amely az Alaptörvénnyel kapcsolatos teljes fokú tudatlanságra és hisztériára világított rá. Ezek mellé rövidebb tematikus anyagok készültek az ombudsmani rendszer reformjáról, az alkotmánybíróági átalakításról, valamint kérdés-felelet formátumú összefoglalók a leggyakoribb vádakra adott válaszokkal.

A hiteles háttéranyagok mellett a másik legfontosabb feladat a politikai lobbizás volt. Májusban és júniusban a delegáció minden néppárti delegációvezetőt és hangadó képviselőt személyesen felkeresett. A munkamegosztásban Gyürk András és Szájer József mellett más képviselők is részt vállaltak, a delegációk súlya, földrajzi bontás és nyelvi kompetenciák figyelembevételével. A magyar kormány és a külügyminisztérium több fronton szintén lobbizott: Győri Enikő uniós ügyekért felelős államtitkár rendszeresen végigvizitálta az EP frakcióvezetőit és a néppárti frakció prominenseit. Kulcsfontosságú volt a frakcióvezetés és az Európai Néppárt felé való szoros kapcsolattartás, amelynek feladata elsősorban Szájer Józsefre hárult. A néppárti frakció alelnökeként állandó meghívottja volt a havi néppárti elnökségi vacsoráknak, ahol a néppárti frakcióvezetők és biztosok — köztük Barroso és Viviane Reding — vettek részt. Szájer személyes hitelessége és logikus érvelése nem egyszer döntötte el a vitás kérdéseket,

többek között Redinggel szemben is. Szájer kiváló személyes kapcsolatot ápolt Joseph Daullal, a néppárti frakcióvezetővel, és Manfred Weberrel, aki a fideszes delegáció oldalán végigküzdötte az éveket.

Az alapjogi kérdésekkel foglalkozó néppárti munkacsoport szintén kardinális front volt, ahol Gál Kinga emberfeletti munkát végzett. Szinte az összes Magyarországgal kapcsolatos vitás ügy az alapjogi bizottságban landolt először — itt kellett a leghamarabb reagálni és a legtöbb háttérmunkát elvégezni. Gál Kinga személyes és szakmai hitelessége nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a néppárti képviselők a legnagyobb nyomás esetén is nevükkel és szavazatukkal kiálltak hazánk mellett. Igaz barátira talált a delegáció a néppárti alapjogi koordinátorban, a máltai Simon Busuttilban, aki éveken keresztül határozottan képviselte a magyar ügyeket — mind frakción belül, mind azon kívül, mind nyilvános szerepléseken, mind a háttérben. Utódja, a francia Veronique Houllion-Matthieu szintén kiváló partnernek bizonyult. A lobbizás munkatársi szinten is folyamatosan zajlott: a képviselői asszisztensek és frakciós tanácsadók közötti szoros kollegiális kapcsolatok sokszor gyorsabb információáramlást tettek lehetővé, mint a politikai csatornák — több esetben így lehetett egy-egy problémát még elterebélyesedése előtt kezelni. A több mint 60 fős néppárti sajtóosztály minden tagállamból biztosított munkatársat, ami lehetővé tette a gyors

tájékozódást és az egyes ügyek gördülékeny intézését.

A külföldi sajtó felé Schöpflin György, Gál Kinga, Járóka Livia és Szájer József rengeteg interjút adott — kevés olyan brüsszeli médiaorgánium volt, amely 2010 és 2014 között ne kereste volna a delegációt. A nemzetközi sajtóban való álláspont megfordítására ugyanakkor szinte semmilyen ráhatás nem volt. Egy idő után a legelvakulatabb balliberális újságírókat kénytelenek voltak teljes mértékben bojkotálni. Schöpflin György rendszeresen kért helyreigazításokat és írt véleménycikkeket — sok esetben hiába. Egyes médiumok a kész tényeket sem voltak hajlandóak elismerni, más szerkesztőségek tartalmi változtatásokat kértek a beküldött cikkekben, vagy egyeztetés nélkül megvágták azokat úgy, hogy lényeges elemek és a logikai felépítés is sérültek.

A konzervatív frakción belül zavaró tényező volt Bokros Lajos, a Horn-kormány egykori pénzügyminisztere, aki 2009-ben az MDF listájáról jutott az Európai Parlamentbe. A konzervatív frakció egyedüli magyar képviselőjeként nyilvános üléseken rendszeresen „konzervatívként“ támadta a magyar kormányt, negatívan befolyásolva a frakción belüli hangulatot, és — a szocialistákhoz hasonlóan — körlevéllel tájékoztatta képviselőtársait az Alaptörvény általa kifogásolt elemeiről. A konzervatív frakcióval az egyes nemzeti delegációkon keresztül közelítettek. A lengyel Jog és Igazságosság párt képviselői nyilvánosan és a háttérben egyaránt

egyértelművé tették, hogy kiállnak a magyar kormány mellett — ismerték a helyzetet, hiszen saját kormányzásuk alatt maguk is hasonló balliberális támadássorozatot szenvedtek el. A brit toryk esetében ez a támogatás kevésbé volt magától értetődő: Szájer József, Schöpflin György és Gyürk András többször is egyeztetett velük, és a legtöbb esetben sikerült elérni, hogy tartózkodással — azaz annak jelzésével, hogy az ügy nem tartozik az EP hatáskörébe — ne legitimálják a balliberális kezdeményezéseket.

NINCS TAKARGATNIVALÓNK

„Nem tudom, láttad-e az alkotmánybíróságra vonatkozó rendelkezéseket, amelyek szinte teljes egészében megfelelnek a német alkotmánybíróságra vonatkozó passzusoknak. A német alkotmánybíróságot ugyanolyan kevésbé demokratikusnak tartod, mint a magyart?“
(Manfred Weber)

Az ismételten záporozó ösztűz miatt csak idő kérdése volt, hogy a baloldali frakciók mikor hozzák be az Alaptörvény kérdését az EP szakbizottságaiba és — megismételve a médiatörvény elítélésének menetrendjét — plenáris ülésre. A legjobb taktikának az mutatkozott, ha a delegáció előremenekül és maga kezdeményezi az ügy napirendre vételét. Szájer József ezért kezdeményezte, hogy az EP alkotmányügyi szakbizottsága előtt számoljon be az Alaptörvény elfogadásáról. A bizottsági vitára az Alaptörvény elfogadását követő napon, április 19-én került sor. Szájer a szakbizottság tagjaként és az

alkotmány egyik megalkotójaként első kézből adhatott prezentációt, és megválaszolhatta a képviselők kérdéseit — el lehetett kerülni azt a helyzetet, hogy az egyes frakciók saját, a kormánypárti álláspont képviselésére alkalmatlan keretek között vitassák meg a kérdést.

Szájer prezentációjában ismertette az Alaptörvény elfogadásának hátterét és legfontosabb tartalmi elemeit. Emlékeztetett: a térség többi posztkommunista országa a rendszerváltást követően már szakított kommunista gyökerű alkotmányával — Magyarország e régi adósságát törlesztette. Hangsúlyozta, hogy az Alaptörvény a közös európai értékeken, a magyar és európai alkotmányos hagyományokon és az Alapjogi Charta rendelkezésein alapul; az alapjogi katalógus — ellentétben a korábbi alkotmánnyal — a szöveg elején kapott helyet, jelezve, hogy a dokumentum az állampolgárok jogára és nem az állam hatalmára épül. Szájer három területen is megjelölte a fenntarthatóság elvét: környezeti, demográfiai és gazdasági-pénzügyi értelemben egyaránt. Tisztázta a szöveg sokat félreértett elemeit is: a gyermekek után járó szavazati jog kikerült a tervezetből, a házasság és a család fogalma nincs összekapcsolva az Alaptörvényben, és a diszkrimináció minden formája — beleértve a szexuális orientáción alapulót — tiltott, amelynek kiforrott bírósági gyakorlata van.

A vita mérsékelt légkörben zajlott. A felszólalók többsége

nem ismerte részleteiben az Alaptörvény szövegét; általánosságban, leginkább az alkotmányozás folyamatát kifogásolva és a népszavazás hiányát számon kérve szólalt fel. A szocialista Enrique Guerrero Salom szerint a folyamatba nem volt kellőképpen bevonva a társadalom. Andrew Duff brit liberális aggályait fejezte ki a határon túli magyarokra vonatkozó rendelkezések miatt, ugyanakkor dicsérte Magyarország európai egységre való elkötelezettségét, és pozitívként értékelte a költségvetési stabilitásra vonatkozó szabályokat. A zöldek részéről Gerald Häfner mondta a legkritikusabb beszédet: kifogásolta a bírák rövidebb szolgálati idejét, az Alkotmánybíróság jogkörének csökkentését és a fékek és ellensúlyok általa vélt gyengítését. A kommunista Helmut Scholz a polgárok szélesebb bevonását és a népszavazást hiányolta, majd Rosa Luxemburg szavaival zárta felszólalását: „A szabadság mindig a másként gondolkodók szabadságát jelenti.“ A néppárti Méndez De Vigo üdvözölte az EU Alapjogi Chartájának beemelését és a költségvetési szabályokat. Gurmai Zita a szocialisták távolmaradását azzal indokolta, hogy az ellenzéki módosító indítványokat lesöpörték, a konzultáció pedig csak látszat volt; kijelentette, hogy Magyarország lehet az EU első autokráciája, és az Alaptörvényt legitimnek, de illegitimnek és ideiglenesnek tartotta — amint a választók felhatalmazást adnak, módosítani fogják.

Szájer válaszában emlékeztetett: a szocialistáknak lett volna lehetőségük részt venni az alkotmányozásban, de nem éltek vele. A népszavazást számon kérő felszólalásokra pedig érdekesnek találta, hogy épp németek feszegetik a kérdést, miközben Németországban ez az intézmény nem létezik — és a 23 új alkotmány közül is csak 10 esetén tartottak referendumot.

Az ülés összességében sikeres volt: teljes körű összefoglaló hangzott el, minden felmerült kérdésre érkezett válasz. Annak is pozitív üzenete volt, hogy az Alaptörvény elfogadását követő napon önkéntes beszámoló keretében zajlott le a vita — nincs takargatnivaló. Az ösztűz mérséklésére ugyanakkor ez sem volt elégséges. Az európai parlamenti frakciók sorra adták ki elítélő nyilatkozataikat, a balliberális sajtó teljes ösztűz alá vette az Alaptörvényt, és erős nyomás nehezedett a tagállami kormányokra és az uniós intézmények vezetőire a határozott fellépés érdekében.

Nehéz tavasz következett.

16. KETTŐS MÉRCE

„Sophie In’t Veld azt mondta, hogy ha nem vitatkozunk az értékeinkről, akkor miről szól Európa? De pontosan erről van itt szó: nekünk más értékeink vannak, mint neked, és neked el kell fogadnod, hogy különböző nemzeteknek, különböző országoknak különböző értékeik vannak. Az Európai Uniónak van egy jelmondata: Egység a sokszínűségben. És minél hamarabb elkezdjük tisztelni a különbségeinket — szintén az alapértékeinkben —, annál gyorsabban tanulunk meg egymás mellett élni.“ (Simon Busuttil)

Május végére a négy balliberális frakció elérte, hogy az EP alapjogi bizottsága vitát rendezzen az Alaptörvényről — az ülésre 2011. május 25-én került sor. A napirenden elméletben a Velencei Bizottság elkészült véleménye és folyamatban lévő jelentése szerepelt; a vita a gyakorlatban azonban — ahogy arra számítani lehetett — magáról a magyar Alaptörvényről és a demokrácia helyzetéről folyt.

Thomas Markert, a Velencei Bizottság főtitkára nyitóelőadásában kritizálta az alkotmány elfogadásának módját és az Alkotmánybíróság költségvetési jogkörét érintő változásokat, pozitívként emelte ki ugyanakkor az alkotmányjogi panasz intézményének bevezetését. Nem hivatalos álláspontjában kifogásolta a határon túli magyarokra vonatkozó rendelkezéseket, a bírák nyugdíjkorhatárának csökkentését és a sarkalatos törvények széles körét, amelyek szerinte megköthetik a jövőbeni kormányok kezét.

Gál Kinga a néppárti frakció nevében elsőként szólalt fel, és leszögezte: az alkotmány az adott állam szuverenitásába tartozik, és nem tartozik a szakbizottság hatáskörébe. Emlékeztetett: maga a Velencei Bizottság mondta ki, hogy nincs közös európai megoldás olyan alkotmányos kérdésekre, mint az Alkotmánybíróság jogköre. A határon túli magyarokra vonatkozó rendelkezésekhez hasonló passzusok a térség szinte összes alkotmányában — így a szlovákban és a románban is — megtalálhatók.

A balliberális blokk ezzel szemben egységesen támadta az Alaptörvényt. Flašíková Beňová szocialista képviselő az alkotmány extraterritoriális jellegét kifogásolta, Sophie In't Veld liberális politikus szerint a kritizált elemek együttes hatása problematikus, még ha külön-külön megtalálhatók is más alkotmányokban. Judith Sargentini zöld képviselő párhuzamot vont az egyiptomi, a tunéziai és a magyarországi

helyzet között, kijelentve: a kormány megpróbál a mandátumán túl is antidemokratikusan hatalmon maradni. Rui Tavares kommunista képviselő a kétharmados szabályt bírálta — Simon Busuttil néppárti koordinátor azonban határozottan visszautasította ezt az érvelést: ha a kétharmados többséggel elfogadott sarkalatos törvények problémát jelentenek, akkor a kétharmados többséget igénylő alkotmánymódosítás intézménye — amely az összes demokráciában létezik — szintén problémát kellene hogy jelentsen. Busuttil a kettős mércére is rávilágított: a magzati élet védelme, a szexuális diszkrimináció explicit tilalmának hiánya, a házasság definíciója mind megtalálható más európai alkotmányokban — senki nem kérte azok vizsgálatát.

A vitát Göncz Kinga zárta, aki felszólalását nem a hisztérikus kijelentések tompítására, hanem egy újabb vizsgálandó terület — az adatvédelmi ombudsmani rendszer átalakítása — bizottság figyelmébe ajánlására használta.

A vita a korábbiakhoz képest nem okozott meglepetést: a képviselők leginkább elbeszéltek egymás mellett, a kötött keretek nem tették lehetővé, hogy a téves állításokat azok elhangzásakor meg lehessen cáfolni. A balliberális képviselők felszólalásai nem objektív forrásokra, hanem korábbi politikai nyilatkozatokban már elhangzott információkra támaszkodtak — számos felszólaló nem az alkotmány konkrét tartalmától, hanem a kétharmados néppárti kormányzat

puszta tényétől tartott. Az ülésen többször elhangzott a sarkalatos törvények jövőbeni nyomon követésének igénye — előrevetítve, hogy az ügy messze túlmutat az alkotmányon, és hosszú csatákra kell számítani. Ez a bizottsági ülés a két héttel később megrendezett plenáris vita bemelegítése volt.

17. TETTENÉRÉS – PLENÁRIS VITA AZ ALAPTÖRVÉNYRŐL

„Ez az egész egy nagy politikai cirkusz!” (Elmar Brok)

2011. június 8-án az Európai Parlament történetében először fordult elő, hogy egy tagállami alkotmányt plenáris ülésen vitassanak meg. A téma napirendre vételét a szocialista-kommunista-liberális-zöld blokk nyomta át a házbizottsági ülésen, a néppárt és a konzervatívok ellenkezése ellenére.

A vita a várakozásoknak megfelelően a pártpolitikai törésvonalak mentén zajlott, és két fő tengelyen mozgott: rendelkezik-e az Európai Parlament hatáskörrel egy tagállami alkotmány megítélésére, illetve összeegyeztethető-e az Alaptörvény értékválasztása az európai alapelvekkel. A magyar delegáció a felszólalások mellett tudatosan használta a kék kártyás visszakérdezéseket is, hogy azonnal rámutasson a tárgyi tévedésekre és a kettős mércére.

A VITA

„A ház veszélyes precedenst teremt azzal, hogy nem tartja tiszteletben a tagállamok szuverenitását. Azzal, hogy egy tagállamot állítunk célkeresztbe és hatáskörünkön kívül cselekszünk, rossz üzenetet küldünk, és aláássuk az európai polgároknak az intézményekbe vetett bizalmát.” (Simon Busuttil)

Győri Enikő, a magyar soros elnökség képviselője a vita nyitányaként leszögezte: az uniós szerződések semmilyen jogot nem rónak a Tanácsra a tagállamok alkotmányával kapcsolatban. Viviane Reding alapjogi biztos megerősítette Barroso korábbi álláspontját: az alkotmányozás kizárólag az adott tagállam és intézményei hatásköre. A Bizottság vizsgálhatja, hogy az alkotmány összhangban van-e az uniós joggal, ám a sarkalatos törvények, végrehajtási szabályok és joggyakorlat hiányában egyelőre csak előzetes ellenőrzést végezhet — a vita tárgyát képező kérdések, amíg nincsenek törvényekbe átvezetve, a nemzeti szuverenitásba tartoznak.

A néppárti frakció vezérszónokaként Szájer József rámutatott: az Alaptörvény boncolásra rángatásával az EP az uniós alapszerződés 4. cikkének 2. bekezdését árulja el, amely

szerint az Unió tiszteletben tartja a tagállamok nemzeti önzonosságát és alkotmányos berendezkedését. „Vegyék észre, hogy önök ezzel nem az európai együttműködést segítik, hanem az európai nemzetek közötti viszályt szítják. Ez leleplezi az Önök pártos elfogultságát.“ Szájer tételesen cáfolta az Alaptörvény ellen felhozott vádakát: „A magyar alkotmány nem tiltja be az abortuszt, nem sérti a vallás- és lelkiismereti szabadságot, nem korlátozza az azonos neműek jogait, nincsen területen túli hatálya, és saját területén példátlanul erős jogvédelmet biztosít a nemzetiségeknek. A magyar alkotmány nem gyengíti, hanem erősíti a hatalmi ágak elválasztásának elvét.“ Zárásként hozzátette: „Mi magyarok szabadságszerető, demokrata nemzet vagyunk. Nincs szükségünk arra, hogy olyanok oktassanak ki bennünket demokráciából, akiknek saját országukban töménytelen elvégzetlen házifeladatuk van.“ — nagy taps kíséretében.

A szocialisták részéről Lopez Aguilar, az alapjogi bizottság elnöke a közös európai értékek fontosságáról és a pluralizmus veszélyéről beszélt — konkrétumok nélkül. Renata Weber román liberális képviselő szerint a kormányzó párt bebetonozza hatalmát a mandátumán túlra, és ez a gyakorlat már Romániában is terjed. Judith Sargentini zöld képviselő egy magyar íróat idézve autokráciáról beszélt, és kijelentette: „Ha egy kormány kétharmados többséget arra használja, hogy autokráciát hozzon létre, mindenkinek tiltakoznia kell.“ Rui

Tavares kommunista képviselő a nemi és szexuális diszkrimináció, valamint a fékek és ellensúlyok kérdését feszegette — felszólalása végén Dimitar Stoyanov bolgár nacionalista képviselő intézett hozzá kék kártyás kérdést: Tavares nem foglalhat álláspontot 500 millió uniós polgár nevében. Stoyanov felszólalásában hozzátette: a vita nem demokratikus, mert olyan dolgokért ostorolnak egy országot, amit meg sem tett, és ezért bocsánatot kell kérniük a vitát kezdeményezőknek.

Simon Busuttil rámutatott: ha alkotmányos kérdésekről vitatkozunk, minden más tagállami alkotmányt is meg kell vizsgálni — a vitatott pontok számos másik európai alkotmányban megtalálhatók, mégis csak a magyar van napirenden. „A ház veszélyes precedenst teremt azzal, hogy nem tartja tiszteletben a tagállamok szuverenitását. Azzal, hogy egy tagállamot állítunk célkeresztbe és hatáskörünkön kívül cselekszünk, rossz üzenetet küldünk, és aláássuk az európai polgároknak az intézményekbe vetett bizalmát.“

A szlovák képviselők aktivitása a plenáris vitán is szembe-tűnő volt. Miroslav Paska az eurószkeptikus frakcióból kijelentette: a határon túli magyaroknak nyújtott állampolgárság és diplomáciai védelem „primitív támadás a békés európai együttélés ellen“, majd burkolt Hitler-párhuzammal élt. Boris Zala szocialista képviselő a határon túli magyarok szavazati jogát destabilizációval és „balkáni típusú háborúkkal“

fenyegette. Monika Smolková szocialista képviselő Kövér László egy nyilatkozatát idézve a párizsi béke és a határok veszélyeztetéséről beszélt. Monika Flašíková Beňová szintén a határon túli magyarok kérdését és a szexuális diszkrimináció témáját feszegette. A szlovák néppárti Eduard Kukan szintén a kettős állampolgárság miatt emelt szót — Göncz Kinga kék kártyával azt kérdezte tőle, tapasztal-e nyitottságot fideszes néppárti kollégáinál az alkotmány megváltoztatására. Kukan kitért a válasz elől.

Sarah Ludford brit liberális képviselő előbb politikai támadással vádolta az Alaptörvény kritikusait, majd pár mondattal később bizonyította, hogy fogalma sincs az alkotmány tartalmáról: kifogásolta az anyáknak nyújtott extra szavazati jogot — amely ekkor már bő két hónapja kikerült a tervezetből. Bokros Lajos a konzervatív frakció soraiban sem fogta vissza magát: „Az új magyar alkotmány lebontja a demokráciát és megnyitja az utat az autokrácia előtt” — így a szocialista Horn-kormány egykori pénzügyminisztere, aki szerint az alkotmányozás aligha nevezhető legitimnek, a preambulum kirekesztő és eltorzított történelmi értelmezést tükröz, a fékek és ellensúlyok rendszerét pedig meggyengítették.

Ulrike Lunacek osztrák zöld képviselő az ombudsmani rendszer átalakítása miatt emelt szót, kifogásolva, hogy a „zöld” ombudsmani terület a jövőben az általános ombuds-

man alá kerül. Gál Kinga kék kártyával kérte: soroljon fel olyan alkotmányokat, amelyekben létezik a zöld ombudsman intézménye. Lunacek félrebeszél. Szájer József ezután megkérdezte: létezik-e egyáltalán Ausztriában ilyen poszt? Lunacek először kitért, majd bevallotta: nem létezik — de ezért küzd. Az önleleplező pillanat tapsvihartól kísérte.

Mario Mauro olasz néppárti képviselő kiemelte: az olasz alkotmányban sincs az a típusú szexuális diszkriminációt tiltó meghatározás, amelyet a magyarokon számon kérnek. Manfred Weber néppárti frakcióvezető-helyettes rámutatott: a vita során senki nem idézett az alkotmányból, csak benyomásokot, feltételezéseket és félelmeket hangoztatott. Weber ezután maga idézett a szövegből, és egyértelművé tette álláspontját: örül, hogy a keresztény Európára való utalás benne van az alkotmányban, és örült volna, ha az európai alkotmányba is bekerül — nagy taps kíséretében. Seán Kelly ír néppárti képviselő megerősítette: a kereszténységre és Istenre való utalás megtalálható a lengyel, a német és az ír alkotmányban is; a kettős állampolgárság kapcsán emlékeztetett, hogy az észak-íreknek és a brit íreknek adott kettős állampolgárság éppen a konfliktusok kezelését segítette elő.

Göncz Kinga szerint az Alaptörvény sem keletkezését, sem tartalmát tekintve nem felel meg az európai alapelveknek, ezért az ügy nem nemzeti, hanem európai. Kifogásolta, hogy az adórendszer, a nyugdíjrendszer és

a családtámogatás módosítása kétharmados többséghez kötött, és az Alkotmánybíróság hatáskörének korlátozásával az alapjogok kikényszeríthetősége csökken. Gurmai Zita azt állította, hogy az Alaptörvényben nincs utalás az uniós jogra. Tabajdi Csaba a vita végén kijelentette: a probléma nem csak az alkotmány, hanem az antidemokratikus gyakorlat, amely Magyarországon meghonosodott.

Alexander Alvaro német liberális képviselő szerint az alkotmány úgy lett megalkotva, hogy a következő kormányok ne tudják megváltoztatni, ami a parlamentáris demokrácia alapvető szabályait sérti. Pelczné Dr. Gáll Ildikó fideszes képviselő kék kártyával rákérdezett: mire alapozza, hogy kétharmados törvényt demokráciában nem lehet megváltoztatni — és kérte, nevesítse konkrétan, mely közös európai értékeket utasítja el a magyar alkotmány. Alvaro válaszában a jogbiztonság hiányát és a kétharmados törvények jövőbeni kötöttségét hozta fel, Szájer József azonban azonnal rámutatott: az előző alkotmányban 27 kétharmados törvény volt, az újban 26 — hol a probléma? Alvaro kitérő választ adott. Manfred Weber megkérdezte: az Alkotmánybíróságra vonatkozó rendelkezések szinte teljes egészében megegyeznek a német alkotmánybíróságával — vajon a németet is kevésbé demokratikusnak tartja? Alvaro belezavarodott. Vytautas Landsbergis litván képviselő szintén kék kártyát intézett a jövő nemzedékek jogára vonatkozóan — Alvaro erre is félrebeszél.

Gál Kinga felszólalásában leszögezte: Magyarország jogállam, az Alaptörvény megfelel az uniós és a nemzetközi jognak — ellenkező esetben az Európai Bizottság megtámadta volna. Rámutatott a belső ellentmondásra: „Korábban azt mondták, hogy a kétharmados többség jelenti a garanciát, hogy nem lehet visszaélni a hatalommal. Most pont a kétharmados többséget kifogásolják. Úgy tűnik, képtelenek elfogadni a demokrácia játékszabályait.“ Vladimír Manka szlovák szocialista képviselő kék kártyával megkérdezte, miért nem vonták be az ellenzéket az alkotmányozásba. Gál Kinga válasza: az ellenzéknek megvolt rá a lehetősége, de visszautasította — és inkább itt, Strasbourgban folytatja a vitát, amit a magyar közvélemény nem igazán ért. Alvaro visszakérdezett: miért nem lehet az alkotmánnyal szemben kritikát megfogalmazni? Gál Kinga határozottan válaszolt: „Ön, aki mint liberális minden területen a másságot hirdeti, fogadja el, hogy a másság megjelenhet az alkotmányok szellemében és értékválasztásában is. Ez nem jelenti azt, hogy nem tartjuk tiszteletben az uniós alapértékeket.“ Tabajdi Csaba azt kérdezte, miért kellett megváltoztatni azt a szabályt, hogy alkotmányt csak 4/5-ös többséggel lehet elfogadni. Gál Kinga válasza rövid volt: ilyen szabályozás nem volt érvényben — a vitát a magyar Országgyűlésben kell lefolytatni.

A balliberális képviselők következő hulláma szintén az értékvitát erőltette. Sophie In't Veld liberális politikus a

föderalista megközelítést és a liberális értékeket védelmezte, majd felhívást intézett: ha a kormány ki akarja fejezni elkötelezettségét az LGBT-jogok iránt, vegyen részt a Budapest Pride-on, és a vita végén visszatérve ismét azt kérdezte: Magyarország mostantól elfogadja-e a holland törvényt az azonos neműek házasságáról? Glenis Willmott szocialista képviselő kijelentette: „Nem engedhetjük, hogy Magyarország megtegye ezt a retrogád lépést.” Sylvie Guillaume francia szocialista az abortusz „betiltásának veszélyét” ecsetelte — mire Pelczné Dr. Gáll Ildikó kék kártyával megkérdezte: az előző alkotmányhoz képest mennyiben változott az abortuszra vonatkozó szabályozás? Guillaume nem válaszolt.

A magyar néppárti képviselők határozottan kiálltak az Alaptörvény mellett. Pelczné Dr. Gáll Ildikó emlékeztetett: húsz évnyi sikertelen kísérlet után végre megszületett az új alkotmány — „közös értékeink gyűjteménye, amely legszebb nemzeti imánkkal kezdődik, s amelyben a keresztény gyökerek, a család és meghatározó értékeink végre a helyükre kerültek.” Kósa Ádám, az EP egyetlen siket képviselője felhívta a figyelmet: Európában egyedül a magyar alkotmány tartalmaz külön rendelkezést a fogyatékkal élők érdekében, és az EP figyelmébe ajánlotta, hogy ezt a saját alkotmányukban is rögzítsék. Bauer Edit felvidéki MKP-s képviselő aggodalmát fejezte ki a vita háborús, uszító hangneme miatt, leszögezve: a magyar alkotmány nem támadás a békés

egymás mellett élés ellen.

Áder János rámutatott: a szocialisták kezdeményezése törvénysértő, gyáva és koncepciós. Törvénysértő, mert az EP-nek semmilyen kompetenciája nincs a magyar alkotmány vizsgálatára. Gyáva, mert ha biztosak lennének dolgukban, a luxemburgi bírósághoz fordultak volna — de tudják, hogy ott elveszítenék. Koncepciós, mert a háttérben egyetlen dolog áll: a polgári oldal tavalyi kétharmados győzelmének megemésztésének képtelensége. Gyürk András delegációvezető leszögezte: a vita példátlan belegázolás a nemzeti szuverenitásba, és nem Magyarországnak, hanem egész Európának okoz kárt — gyengíti Európa híveit és erősíti az euroszeptikusokat. „Legfőbb ideje, hogy a magyar baloldal véget vessen a magyar alkotmánnyal szembeni, csúsztatásokra épített politikai hecckampányának. A baloldálnak bele kell törődnie, hogy ezt a döntést nem lehet sem Brüsszelben, sem Strasbourgban megváltoztatni.“

Victor Boştinaru román szocialista képviselő az Alaptörvény extraterritoriális jellegét kifogásolta. Szájer József kék kártyával megkérdezte: létezik-e Romániában kettős állampolgárság, és szavazhatnak-e ezek a személyek a választáson? Boştinaru kitért a válasz elől. Sógor Csaba RMDSZ-es képviselő tette helyre: a Románián kívül élő románok rendelkezhetnek román útlevelemmel és szavazhatnak — akárcsak sok más ország határon túl élő nemzettársai. „Ezt azért kell

Magyarországnak is rögzíteni, mert a határon túl élő magyarokat a mai napig diszkriminálják azokban az országokban, ahonnan egyébként vehemensen támadják a magyar alkotmányt.“ Sógor emlékeztetett arra is: a Velencei Bizottság súlyos kritikákat fogalmazott meg a máig hatályban lévő szlovák nyelvtörvénnyel szemben — mégsem hivatkozott erre egyetlen szlovák képviselő sem.

A vita végén a jobboldal is összefoglalta álláspontját. Jacek Kurski lengyel euroszeptikus képviselő szerint a vita ürügy egy olyan ország megtámadására, amely visszatért értékeihez, védi keresztény hagyományait és nemzeti identitását. Zbigniew Ziobro lengyel konzervatív rámutatott: a ház nem tiltakozott, amikor a szocialisták Magyarországot csődbe vitték — most azonban, hogy az ország keresztény értékeket és nemzeti érdekeket véd, elítélő vitát rendeznek. Elmar Brok néppárti német képviselő tömören összegezte: nem így írta volna meg a magyar alkotmányt, de a német alkotmányt és a Lisszaboni Szerződést sem; az ügynek semmi köze az EP-hez — ha valami nincs rendben, megvannak a jogi eljárások. Majd hozzátette: „Ez az egész egy nagy politikai cirkusz.“

Viviane Reding a vita zárásaként ismét egyértelművé tette: a Bizottság nem alkot politikai ítéletet tagállami alkotmányos berendezkedések felett. Ha az alkotmány szabályai nemzeti szinten átültetésre kerülnek és ott jogsértés tapasztalható, a Bizottság beavatkozik — addig azonban az alkotmányozás

nemzeti szuverenitás kérdése. Győri Enikő magyar államtitkár megköszönte az elmúlt időszak különös európai parlamenti figyelmét, és megerősítette: a magyar soros elnökség meg van győződve, hogy az Alaptörvény teljes egészében összhangban van az EU alapelveivel és értékeivel.

ÖSSZHANGBAN AZ EURÓPAI ÉRTÉKEKKEL

„A Velencei Bizottság megállapítja, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága ítéletében kimondta: nincs európai egyetértés az azonos neműek közötti házasság tekintetében. Jelenleg a 47 aláíró állam közül összesen csak hat ismeri el az azonos neműek közötti házasságot.“
(Velencei Bizottság)

A Velencei Bizottság 2010 októbere óta figyelemmel kísért a magyar alkotmányozási folyamatot, és a testület tagjai, valamint a magyarországi pártok és civil szervezetek között több egyeztetésre is sor került. A testület végül 2011. június 20-án hozta nyilvánosságra részletes véleményét — a szöveg azonban már azt megelőzően kiszivárgott. Fontos leszögezni: a Velencei Bizottság véleménye nagy tekintéllyel bír, de jogilag nem kötelező érvényű; ajánlásokat fogalmaz meg, nem kötelezettségeket.

A jelentés tartalma alapvetően cáfolta az Alaptörvény körül felépült hisztériát. A szöveg egyértelműen kimondta: az új magyar Alaptörvény a demokrácia, a jogállamiság és az alapvető emberi jogok védelmére épül, nem jár sem a fékek és ellensúlyok rendszerének felszámolásával, sem a pluralizmus lebontásával, sem az emberi jogok súlyos korlátozásával. A bizottság üdvözölte, hogy Magyarország — a térségben utolsóként — új, demokratikus alkotmányt fogadott el. Több vitatott kérdésben — a házasság fogalma, a magzati élet védelme, a preambulum egyes részei — a testület elismerte, hogy a tagállamok között eltérő a gyakorlat, és a magyar megoldások nem térnek el az európai megoldásoktól. A jelentés azt is rögzítette, hogy a jogalkotó joga az alkotmány bevezetőjének meghatározása és a nemzeti alkotmánytörténet kiemelkedő eseményeire való hivatkozás.

A Velencei Bizottság ugyanakkor kifogásolta az alkotmányozás menetrendjét, a kétharmados törvények magas számát, az Alkotmánybíróság adózási és pénzügyi jogkörének korlátozását, a Költségvetési Tanács szerepét, a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés intézményét és a határon túli magyarokra vonatkozó passzusokat.

A kiszivárgást követően azonnal megindult az értelmezési vita: a baloldal saját kritikáinak igazolását, a kormánypártok ezek cáfolatát olvasták ki a szövegből. Szájer József blog-bejegyzésben reagált: a főbb megállapítások üdvözlendők, de

a bizottság olyan szabályokat szeretne az Alaptörvénybe, amelyek számos más európai országban sem részei az alkotmánynak, más esetekben pedig olyan pontokat bírál, amelyek a jelenleg is hatályos alkotmányban szintén szerepelnek. Szájer szerint ez abból fakad, hogy a határozatot előkészítők viszonylag kevés ismerettel rendelkeznek a tényleges magyar jogi szabályozásról — a testületben sem magyar tag, sem magyarul tudó vagy a magyar alkotmányos rendszerben járatos szakértő nem volt. Szájer azt is kifogásolta, hogy a Velencei Bizottság tévesen értelmezi a sajtószabadságra és a nemzetiségek jogaira vonatkozó szabályozást: az Alaptörvény ezeket alanyi jogként rögzíti, a testület azonban államcélként olvassa a szöveget — „a magyar alkotmányos jogi szóhasználat nem ismeréséből fakadóan.“

Az MSZP a jelentésre hivatkozva felszólította a kormányt, hogy ne léptesse életbe az Alaptörvényt — különben Magyarország teljes nemzetközi tekintélye elveszhet. A szlovák külügyminisztérium kitörő örömmel fogadta a határon túli magyarokkal kapcsolatos kritikus megállapításokat. Próhle Gergely külügyi helyettes államtitkár reagált: egyértelmű, hogy a határon túli kisebbségekért elsősorban az az ország felelős, ahol élnek, de egyetlen nemzetközi dokumentum sem vitatja, hogy az anyaország szintén vállalhat értük felelősséget. Gulyás Gergely hozzátette: üdvözli, hogy Dzurinda ilyen fontosnak tartja a testület állásfoglalásait — de a bizottság

összes véleményét, így a szlovák nyelvtörvénnyel kapcsolatos dokumentumot is érdemes lenne figyelembe vennie.

PÁRATLAN SIKER
ELLENSZÉLBEN
– A MAGYAR ELNÖKSÉG
ÉRTÉKELÉSE

*„Jó munkát végeztek a tisztviselői, de Orbán Viktor
egyszerre szabadságharcos és diktátor is egyben.“*

(Daniel Cohn-Bendit)

A magyar soros elnökség értékeléséről rendezett plenáris vitára 2011. július 5-én került sor. Az ülés az elmúlt félév három Magyarországgal kapcsolatos vitájához képest visszafogottabb hangvételben zajlott — két okból. Egyrészt a magyar soros elnökség kiemelkedő teljesítményt nyújtott: az elért sikereket, az elkötelezettséget és a szakmai hozzáértést pártpolitikai törésvonalaktól függetlenül mindenki elismerte. Másrészt az Alaptörvényről egy hónappal korábban rendezett plenáris összecsapáson az európai baloldal már

elmondta érveit és kiengedte a gőzt — sok új elem erre a vitára nem maradt. A felszólalók kivétel nélkül elismerték az elnökség munkáját; a horvát csatlakozási tárgyalások lezárását, a romastratégiát, a Duna-stratégiát, a gazdasági döntéscsomagot és az intézményközi együttműködés erősítését szinte minden felszólaló kiemelte. A félév vitás ügyeire — médiatörvény, Alaptörvény — a képviselők kevesebb, mint fele tért ki, és akkor is csak röviden, konkrétumok nélkül. Schulz és Verhofstadt nem szólaltak fel, a frakcióvezető-helyettesek egy része a vita során elhagyta a termet.

Orbán Viktor felszólalásában összegzést adott az elmúlt félév teljesítményéről, köszönetet mondott az Európai Parlamentnek, Buzek parlamenti elnöknek, Barrosónak és a néppárti frakciónak, amiért biztosította a politikai hátteret. Emlékeztetett, hogy az Unió a magyar elnökség alatt gyorsan tudott reagálni a váratlan kihívásokra is: az euróövezeti válságra, a japán nukleáris katasztrófára és az észak-afrikai fejleményekre. Kiemelte a horvát csatlakozási tárgyalások lezárását, a romastratégiát, a Duna-stratégiát és a hat fontos uniós jogszabályt tartalmazó gazdasági intézkedéscsomagot. Jerzy Buzek és José Manuel Barroso szintén elismerően nyilatkozott a teljesítményről, a vitás ügyeket nem érintve.

Hannes Swoboda szocialista frakcióvezető-helyettes megköszönte az elnökségi eredményeket, majd röviden érintette

a médiatörvény és az alkotmány ügyét — konkrétumok nélkül. Alexander Graf Lambsdorff liberális frakcióvezető-helyettes szintén gratulált, szintén rövid és konkrétumok nélküli kritikával. Mindkét felszólalás köszönőviszonyban sem volt a korábbi félévben tett harcos nyilatkozataikkal. Daniel Cohn-Bendit csapongó, energikus beszédében kifejtette: furcsa, hogy Orbán Viktor Strasbourgban az erős Európáról beszél, otthon pedig brüsszeli diktátumokat emleget — ezt skizofréniának nevezte. Kijelentette: Orbán Viktor 1989-ben a szabadságért küzdött, de most saját magától is elkezdett félni, majd számon kérte, hogy miért nem állt ki a szabadság mellett Egyiptomban és Kínában. Zárásként: „Jó munkát végeztek a tisztviselői, de Orbán Viktor egyszerre szabadságharcos és diktátor is egyben.“ Szájer József felhívta a figyelmet Cohn-Bendit belső ellentmondására: rendben találja a tisztviselők munkáját, de azok vezetőjét problémaként látja, és Swoboda figyelmébe ajánlotta az Alaptörvény preambulumanak 1956 örökségére vonatkozó részét.

Jan Zahradil konzervatív lengyel képviselő elismerte az elnökség munkáját és támadta Cohn-Benditet, amiért anti-európainak minősíti a másképp gondolkodókat. Nigel Farage az euroszeptikus frakció vezetőjeként kijelentette: Orbán Viktor az euroszeptikus mozgalom titkos fegyvere, hat hónapos elnöksége történelmi jelentőségű volt. Tabajdi Csaba és Herczog Edit szocialista képviselők — tudva, hogy

a soros elnökség sikere elvitathatatlan — azt a szakmai stáb érdemének igyekeztek beállítani, a politikai vezetéstől elválasztva. Ez annál is megmosolyogtatóbb volt, hiszen a magyar szocialisták a kormányváltás óta azt hangoztatták, hogy a soros elnökség kudarcra van ítélve, részben azért, mert a kormány „politikai tisztogatás” keretében eltávolította az elnökségi szakértő gárdát.

A néppárti kiállítás a vita során is egyértelmű volt. Werner Langen, a német néppárti delegáció vezetője megdicsérte az elnökséget, majd megfedte Swobodát, Lambsdorffot és Cohn-Benditet kritikáik miatt. Carlo Casini olasz néppárti kijelentette: a magyar Alaptörvény európai szellemiségű, kiemeli a család és az élet értékeit — „ezek az értékek Európa hagyományához tartoznak, Európa építésének elemei.” Roberta Angelilli nagyrabecsülését fejezte ki, amiért az alkotmány kiemelten védi a jövő generációk érdekeit. Milan Zver szlovén néppárti hozzátette: az elvégzett munka igazolja, hogy Orbán Viktor jó európai. A baloldaltól is érkezett néhány elismerő szó — Marietta Giannakou görög szocialista képviselő megköszönte a görög válság során nyújtott elnökségi támogatást —, de Katarína Nevedalová és Monika Flašíková-Beňová szlovák szocialista képviselők az Alaptörvényt és a „visszaélésszerű” elnökséget kifogásolták. Maroš Šefčovič, az Európai Bizottság alelnöke leszögezte: az előzetes vizsgálat alapján az Alaptörvény összhangban áll az uniós

szabályokkal — az Európai Bizottság ekkor nyilatkozott először az Alaptörvény tartalmáról.

Orbán Viktor zárszavában külön megköszönte a néppárti frakció támogatását: „A magyar elnökség kezdettől fogva a nemzetközi baloldal támadásainak középpontjában állt. Ez akár meg is bénította volna az elnökséget. Sok minden kellett, hogy ezeket a támadásokat el tudjuk hárítani. Ehhez kellett a néppárti frakció és annak vezetője, és én hálás vagyok a néppárti képviselőknek, hogy végig kiálltak mellettünk.” A magyar szocialisták „sikeres tisztviselők, gyenge politikai vezetés” érvelésére tömören reagált: gyenge trükk ez, amelyet az ellenzék akkor vet be, amikor egy kormánynak eltagadhatatlan sikere van, amelyet nem akar a politikai vezetőknek tulajdonítani.

Cohn-Bendit kirohanására válaszolva Orbán Viktor leszögezte: „Szeretném megerősíteni azt a véleményemet, miszerint Brüsszel nem Moszkva. Magyarországot mindig meg fogom védeni az olyan típusú megjegyzésektől, amelyeket úgy lehet értelmezni, hogy meg akarják mondani nekünk, mit tehetünk és mit nem. Európa támogatását ott-hon akkor tudom növelni, ha világossá teszem: senki nem fogja megmondani a magyaroknak, hogy mit tehetnek.” Nagy taps kísérte a szavakat. Majd hozzátette: „Kétségkívül mind a ketten lázadó természetűek vagyunk: Ön egy polgári demokrácia ellen lázadt, én pedig egy diktatúra ellen

— és ez a különbség úgy tűnik, fennmaradt.“

Az Alaptörvény körüli vitára visszatérve Orbán Viktor idézte a Velencei Bizottságot: „Magyarország egy olyan új alaptörvényt fogadott el, amely megfelel a modern alkotmányokkal szemben támasztott általános európai tanácsi szempontoknak. A Velencei Bizottság különösképpen üdvözlí, hogy az új alaptörvény olyan alapelveken alapuló alkotmányos rendet hoz létre, mint a demokrácia, a joguralom és az alapvető jogok védelme.“ Majd hozzátette: „Az a körülmény, hogy a magyar alkotmány az életet, a családot, a nemzetet és az emberi méltóságot állítja középpontba — ez egy olyan gondolkodásmód, amely Európában sok-sok millió ember támogatását váltja ki. Büszkéek vagyunk arra, hogy Európában sok millió ember ért velünk egyet.“ Az euroszeptikusoknak szólva leszögezte: „Nem vagyunk euroszeptikusok. Mi hiszünk az európai egységben. Ha nincs európai egység, Európában előbb-utóbb háború lesz. Mi, mint a világháborúkban sokat szenvedett nemzet, mindig ki fogunk tartani az európai együttműködés és egység eszménye mellett.“

A vitát egyértelműen a néppárti frakció és a magyar kormányfő nyerte. Az európai baloldal érvei mögött nem volt tartalom; a néppárti frakció teljes mellszélességgel kiállt a magyar kormány mellett; a soros elnökség kimagasló teljesítményét szinte minden felszólaló elismerte; az Európai Bizottság pedig leszögezte, hogy az Alaptörvény összhang-

ban van az uniós szabályokkal. Az európai baloldal ugyanakkor a félév során végigvitte az elnökség és a magyar kormány elleni politikai akciósorozatát — a koronát pedig épp aznap tervezte feltenni, az Alaptörvényt elítélő határozat elfogadásával. A lejárató kampány céljai részben megvalósultak: a magyar elnökséget megbélyegezték, munkáját megnehezítették, a kormány megítélését rontották. A valódi siker azonban elmaradt — a médiatörvény és az Alaptörvény nem módosult a balliberális elvárások szerint. Maradt a politikai show. Azzal, hogy Magyarország átadta az elnökséget Lengyelországnak, a fókusz jelentős részben elkerült az országról — de csak ideig-óráig.

20.

NEM LEHET TÉRDRE KÉNYSZERÍTENI

„Egyetlen európai miniszterelnök, egyetlen európai kormány sincs abban a helyzetben, hogy megmondja a magyaroknak milyen alkotmányunk lehet és milyen nem. Ez a kérdés a magyar népre tartozik és ezt mi is fogjuk dönteni.“ (Orbán Viktor)

A magyar soros elnökség értékelésével egy napon az EP szavazott az Alaptörvénnyel kapcsolatos határozatról is. A javaslatot a szocialista és zöld frakció kezdeményezte, amelyhez a kommunisták és a liberálisok is csatlakoztak — az aláírók között ott volt Göncz Kinga és Tabajdi Csaba is. A szavazáson 331-en támogatták, 274-en elleneztek, 54-en tartózkodtak. A szavazatkülönbség nem okozott meglepetést: a szocialista-kommunista-zöld-liberális blokk, ha szövetségre lép, mindig rendelkezik a ház jobboldalával szemben

szükséges többséggel. A konzervatív és euroszkeptikus képviselők alacsonyabb részvételi aránya, a szlovák néppártiaktól valószínűsíthető átszavazók és a szlovák és román szélsőségesek támogatása szintén a határozat elfogadásának irányába mutatott. Az EP-ben rendezett viták ugyanakkor a legparányibb kétséget sem hagyták abban, hogy az Európai Néppárt képviselői — a szlovákok kivételével — kiálltak Magyarország és az Alaptörvény mellett.

A határozat politikai dokumentum volt, amely semmilyen jogi kötelező erővel nem bírt Magyarországra és az Országgyűlésre nézve. Az EP-nek semmilyen jogalapja nem volt alkotmányozási kérdésekben tagállamokkal szemben fellépni — maradt a politikai bolhacirkusz. A szöveg emellett két döntő megállapítást vetemedett figyelmen kívül hagyni. A Velencei Bizottság jelentésének azt a legfontosabb megállapítását, amely kimondta, hogy az Alaptörvény biztosítja a jogállamiság elvét és az alapvető jogok érvényesülését, a határozat nem tartalmazta. Az Európai Bizottság nyilatkozatát sem vette figyelembe, amely szerint az Alaptörvény az előzetes vizsgálatok alapján összhangban van az uniós szabályokkal. E két álláspont teljes egészében megkérdőjelezte a határozat létjogosultságát és rávilágított annak tisztán politikai jellegére. Ez volt az első olyan dokumentum, amellyel az Európai Parlament egy tagállam alaptörvényét ítélte el.

A határozat tartalma a korábbi viták fényében nem

okozott meglepetést. Mintegy két tucat kérdésben kívánta módosítani az Alaptörvényt, és kérte az Európai Bizottság beavatkozását. Bírálta az alkotmányozás folyamatát, az Alkotmánybíróság és a bíróságok helyzetét, a kétharmados törvények körét, a magzati élet védelmét, a házasság és család fogalmának meghatározását, a szexuális irányultságon alapuló diszkrimináció nyílt kimondásának elmaradását és a preambulumot. Szlovák nyomásra bekerült a szövegbe, hogy Magyarország a határon túli magyarok támogatása során tartsa tiszteletben más országok területi integritását. A szöveg végén való utalás — miszerint a szakbizottságok figyelemmel kísérik a folyamatot — azt jelentette, hogy az EP a továbbiakban is árgus szemekkel követi az Alaptörvényre épülő jogalkotást és a sarkalatos törvények megalkotását. Az EP baloldala saját határozatával politikai felhatalmazást adott magának a további beavatkozásra — a következő csaták tehát már ekkor biztosra vehetők voltak.

A magyar néppárti képviselőcsoport közleményében határozottan elítélte a határozatot: számos csúsztatást, tárgyi tévedést és kettős mércét tartalmazó, képmutató dokumentumnak minősítette, amelyet az MSZP-s delegáció azzal a párttal szemben kezdeményezett, amelynek az Országgyűlési vitáján részt venni sem volt hajlandó. „Az MSZP EP-delegációja ezzel az akciójával ismételten bizonyítja, hogy politikáját nem a magyar polgárok érdekeinek képviselete, hanem az

egyes nemzetközi elvárásoknak való szolgalelkű megfelelési kényszer határozza meg.“ Az MSZP ezzel szemben „a kormányerő teljes nemzetközi hitelvesztéseként és elszigetelődéseként“ értékelte a határozatot — holott semmiféle elszigetelődésről nem volt szó, legfeljebb a balliberális oldallal való szembenállásról, és a határozatban lévő felszólítások mögött semmifajta uniós jogsértés nem húzódott meg, csupán az európai balliberális oldal kívánságlistája.

Az elfogadott határozat mind formai, mind tartalmi tekintetben gyenge lábakon állt: az EP-nek nem volt joga a demokratikusan megválasztott Országgyűléssel szemben követeléseket megfogalmazni; a határozatot csak a balliberális frakciók kis többségével fogadták el; fontos megállapításokat elhallgatva, tartalmi hibákkal, kettős mércét alkalmazva. A határozat az európai baloldal Magyarországgal szembeni pártdiktátuma volt — a magyar alkotmányos rendszer külföldről való befolyásolási kísérletének írásos lenyomata, politikai agendájuk és világképük Magyarországra erőltetésének agresszív kísérlete. A magyar kormány azonban nem az a fajta volt, amely elfogadja a kívülről érkező diktátumokat. Az európai baloldal bár már több mint féléve birkózott Európa legerősebb kereszténydemokrata-konzervatív néppárti kormányával, még két évbe telt, mire rájött: a magyar kormányt külföldről nem lehet térdre kényszeríteni.

A későbbi években sem.

IDÉZETEK

[1.] „Az új alkotmány szakít ... keresztény szemléletű”: MTI, Alkotmányozás — A Libération elemzése a magyar alkotmány szövegéről, 2011. április 18.

[2.] „A múlt héten elfogadott ... az ideológusokat is”: Die Welt, Fidesz über alles, 2011. április 26. http://www.welt.de/print/die_welt/kultur/article13265110/Fidesz-ueber-alles.html

[3.] „A magyar alaptörvény ... jogok védelmére épül”: Opinion on the new Hungarian Constitution, Opinion no. 621/2011, Velencei Bizottság, Strasbourg, 2011. június 20., 18. pont. <http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD%282011%29016-e>

[4.] „Magyarország gondjaira ... visszatérés”: MTI, EU-elnökség — Bírálták a magyar médiatörvényt és az alkotmányozást az európai zöldek budapesti ülésükön, 2011. március 31. — „Hungary at the Crossroads: Meeting the Challenges”, Greens/EFA Group meeting in Budapest, 2011. március 31. <http://greenmediabox.eu/archive/2011/03/31/crossroads/>

[5.] „Visszalépést jelent ... határozza meg”: OS, Aggasz-

tóan nő a türelmetlenség a másság iránt, Göncz Kinga sajtóközleménye, 2011. április 8. http://os.mti.hu/hirek/67772/aggasztoan_no_a_turelmetlenseg_a_massag_irant

[6.] „Először veszítette el ... demokratikus eszközökkel”: MTI, EU-elnökség — Bírálták a magyar médiatörvényt és az alkotmányozást az európai zöldek budapesti ülésükön, 2011. március 31.

[6.] „Az új alaptörvény ... Európai Unióba”: Halmai Gábor, Libération, 2011. április 18.

[6.] „A Duna országa ... munkálkodik”: Paul Lendvai, de Telegraaf, Hága, 2011. június 9.

[7.] „Az új magyar alkotmány ... autokrácia előtt”: Bokros Lajos felszólalása az Európai Parlament plenáris ülésén, Strasbourg, 2011. június 8.

[8.] „Magyarországon a rasszizmus ... bugyog”: Ingrid Brekke, Aftenposten, Oslo, 2011. május 11.

[9.] „Az alkotmány preambuluma ... ejt az Európai Unióról”: A magyar szocialista EP-delegáció körlevele az Európai Parlament képviselőinek, 2011. március 29.

[10.] „A nemzeti alkotmányozás ... uniós joggal”: José Manuel Barroso válasza Guy Verhofstadt kérdésére, Európai Parlament plenáris ülése, Strasbourg, 2011. április 5.

[11.] „Ma már Bugár ... agyonvernek minket”: Jan Slota nyilatkozata, Érsekújvár, 2011. április 11.

[12.] „A magyar elnökség ... segítették a munkánkat”:

Orbán Viktor felszólalása az Európai Parlament plenáris ülésén, Strasbourg, 2011. július 5.

[12.] „Az alkotmányozás ... alkotmányt fogadjanak el“: Hungarian Constitution: a demagogic attack against Hungarian sovereignty by the European Socialists, a Magyar EPP-delegáció sajtóközleménye, 2011. április 19. http://fidesz-eu.hu/news_display/hungarian_constitution_a_demagogic_attack_against_hungarian_sovereignty_by_the_european_socialists/

[13.] „A politikusok ugyan ... Európa hallgat“: Rolf-Dieter Krause, ARD, Brüsszel, 2011. április 19.

[13.] „Birodalom szavatossági idővel“: Der Standard, 2011. április 19.

[13.] „Félelem Magyarország arroganciájától“: Süddeutsche Zeitung, 2011. április 19.

[13.] „Magyarország egy antidemokratikus irányba indul el“: Guardian, 2011. április 25.

[13.] „Orbán-kormány ráerőszakolja revizionizmusát Magyarországra“: Libération, 2011. április 26.

[13.] „Magyarország megszűnt köztársaság lenni“: Kommerzant, 2011. április 26.

[13.] „Magyarország eltörli a demokráciát“: de Telegraaf, 2011. június 9.

[13.] „Az alkotmány szövege ... fasiszta retorikájára emlékezteti“: Süddeutsche Zeitung, 2011. április 19.

[13.] „Az alkotmány valamennyi magyarra vonatkozik ... területi követelés álcázása”: De Morgen, 2011. április 20.

[13.] „Az alkotmány kötelezővé teszi a munkát ... romák nem szeretnek dolgozni”: Corriere della Sera, 2011. április 20.

[13.] „Magyarországon terjed a gyűlölet ... drámai változást”: Corriere della Sera, 2011. április 20.

[13.] „Magyarországon a rasszizmus ... bugyog”: Aftenposten, Oslo, 2011. május 11.

[13.] „Orbán intézményesíteni akarja a diktatúrát”: Mesterházy Attila, La Repubblica, 2011. április 19.

[13.] „A náci és kommunista múlt ... kel életre”: Giorgio Pressburger, Corriere della Sera, 2011. április 20.

[14.] „Azt is szeretném ... örömét váltja ki”: Orbán Viktor felszólalása az Európai Parlament plenáris ülésén, Strasbourg, 2011. július 5.

[15.] „Nem tudom ... mint a magyart”: Manfred Weber felszólalása az Európai Parlament plenáris ülésén, Strasbourg, 2011. június 8.

[16.] „Sophie In't Veld ... egymás mellett élni”: Simon Busuttil felszólalása az EP alapjogi szakbizottságának ülésén, Brüsszel, 2011. május 25.

[17.] „Ez az egész egy nagy politikai cirkusz”: Elmar Brok felszólalása az Európai Parlament plenáris ülésén, Strasbourg, 2011. június 8.

[18.] „A Velencei Bizottság megállapítja ... csak hat ismeri el”: Opinion on the new Hungarian Constitution, Opinion no. 621/2011, Velencei Bizottság, Strasbourg, 2011. június 20., 47. pont. <http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD%282011%29016-e>

[19.] „Jó munkát végeztek ... diktátor is egyben”: Daniel Cohn-Bendit felszólalása az Európai Parlament plenáris ülésén, Strasbourg, 2011. július 5.

[20.] „Egyetlen európai miniszterelnök ... el is fogjuk dönteni”: Orbán Viktor felszólalása az Európai Parlament plenáris ülésén, Strasbourg, 2011. július 5.

SZABAD EURÓPA INTÉZET DOKUMENTUMOK

1/ Szuverenitásindex (2025)

2/ Sovereignty Index (2025)

3/ Birodalom helyett demokráciát! — 101 pont az
Európai Unió jövőjéről (2026)

4/ Democracy, Not Empire! — 101 Points on the Future
of the European Union (2026)

5/ Magyarország napirenden I. — Az Alaptörvény
megvédése az Európai Parlamentben (2026)

6/ Magyarország napirenden II. — A médiatörvény
megvédése Brüsszelben és Strasbourgban (2026)